12 Kasım 1974
Yıl: 1, Sayı: 33
200 Kuruş
Her hafta Salı günü yayınlanır.

kitle

haftalık gazete

Sahibi: *Mehmet Yücel* / Sorumlu Müdür: *Orhan Doğançay* / Yönetim yeri: Çemberlitaş Piyerloti Cd. No: 37/C İstanbul / Eskişehir köprübaşı Tekiz sok. 2/8 / İzmir: 855. Sk. 55/401 / Konya: İdman Yurdu Sitesi Kat: 3 No: 90 / Abone şartları, Yıllık 50. Altı Aylık 30 lira Dış ülkeler için iki katı / Dağıtım: Hür Dağıtım. Dizgi Murat Mat Koll. Şti. Baskı: Özgür Gazetecilik ve Mat. İşletmesi / Baskı tarihi: 11 Kasım 1974

Faşist saldırılar halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesini hedef almıştır

● Sağ-sol çatışması değil faşist saldırılar var

● Gençlik halkımızdan tecrit edilemeyecektir

ABD Dışişleri Bakanı Kissinger'in yeni pazarlıklar yapmak üzere gelişini protesto etmek üzere tüm Orta Doğu öğrencileri 7 Kasım Perşembe günü 2 günlük genel boykot kararı alarak başarılı bir uygulamaya geçmişlerdir. Aynı gün, akşamı Kissinger'in gezisinin iptal edildiği açıklanmıştır.

Böylece öğrenciler ertesi günü okula gittiklerinde, kapıyı 30-40 silâhlı faşist komandonun kesmiş olduğunu görmüşlerdir. ODTÜ'de okuyan öğrencilerle, orada çalışan işçileri taşıyan otobüsler kordonu yarıp geçmek isteyince, faşistler *sten makinelilerle* otobüslerin lastiklerini taramışlar, şöförleri tartaklamışlardır. İşçi ve öğrenciler şöförleri kurtarıp, faşistleri enterne etmişlerdir. Ne var ki, silâh seslerini duyup yurtlardan dışarı çıkan okuldaki öğrenciler bu kez rektörlük önüne pusu kurmuş bir başka faşist grubun bombalı ve silâhlı saldırısına uğramışlardır. Bu arada *Uğurhan Bekhok* adlı devrimci genç göğsünden ağır yaralanmış, ve diğer yaralılarla birlikte hastahaneye kaldırılmıştır.

Silâhsız öğrenciler, silâhlı ve bombalı saldırganları tecrit etmişler ve bomba atan faşisti de yakalayıp teslim etmişlerdir. Ama biraz sonra okula gelen binden fazla silâhlı ve bindirilmiş askeri komando ekipleri okulu sarıp baskıyı devam ettirmişler, faşisleri değil, devrimci gençleri yakalamağa başlamışlardır.

Öte yandan benzer aynı olaylar sabah 8 sularında Hacettepe üniversitesinde de oldu; tıpkı ODTÜ'deki gibi burada da rektör ve polisle işbirliği yapan faşist saldırgan bir grup sabah okula gelmekte olan öğrencilere saldırdılar. Bu arada Ülkü Ocaklarına ve MHP'ye kayıtlı olduğu bilinen Hacettepe Öğrenci Derneği başkanı tabancasını çekerek, devrimci gençlerden Ali Rıza Tulgar adlı öğrenciyi ağır yaraladığını, sonra da polisle kolkola olay yerinden uzaklaşırken tabancayı oradaki polis memuruna gizlemesi için verdiğini yüzlerce genç gözleriyle gördü.

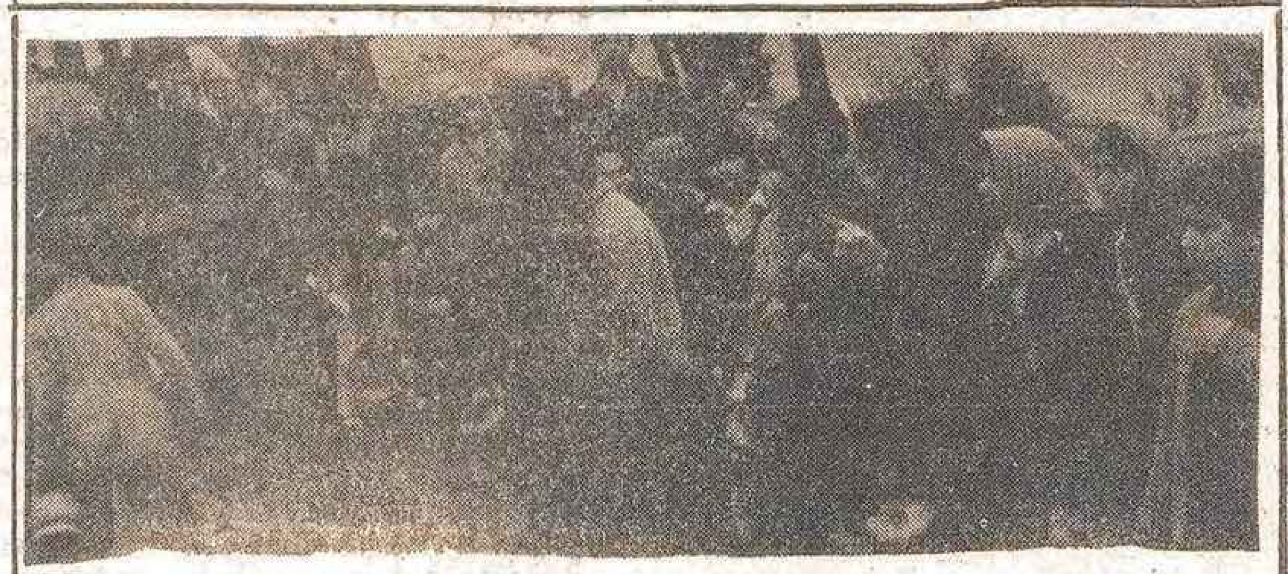
Olay üzerine, SBF ve Hukuk Fakültesi öğrencileri protesto ve dayanışma boykotuna girmişler kendilerine saldırmak isteyen azınlık bir faşist grubu etkisiz bırakmışlardır.

Öte yandan bir gece önce, İstanbul'da «Kaatil Kissinger» yazılı afişleri yapıştıran TSİP üyesi gençlere yer yer faşist komando sürüleri saldırmışlardır. «Siz dostumuz Amerikanın dış bakanına hakaret edemezsiniz» diye TSİP üyelerini dövmek isteyen komandolar geri püskürtülmüştür.

Böylece bir gece ve sabah içinde İstanbul ve Ankara'da meydana gelen faşist saldırılar, Amerikan taraftarı MHP komandolarının, ağababaları kanlı Amerikan emperyalizminin dış bakanını protesto eden gençlere silâhlı saldırılarda bulunmaları, faşist hücümların tek merkezden ve aynı anda organize edildiğini ispatlamaktadır.

Olaylar. Üzerine olağanüstü bir toplantı yapan TSİP Başkanlık Kurulu, son durumu görüşmüş ve «sömürücü mihrakların doğrudan doğruya halkımızın ve gençliğimizin, bağımsızlık-demokrasi mücadelesini hedef alarak saldırılarını yoğunlaştırdığını belirtmiştir.» TSİP başkanlık kurulu, Partinin İstanbul ve Ankara il örgütlerinden ve öğrenci üyelerinden telefonla gelen bilgileri de

(Devamı Sa. 5, Sü. 6'da)

Pahalılık cehenneminin sorumlusu parababalarıdır

(Yazısı sayfa 2 de)

Üniversite ve yüksek okullarda boykot ve direnişler gelişiyor

İstanbul'da anti-demokratik okul yönetmeliklerinin değiştirilmesi amacıyla başlatılan boykot geçen hafta daha da yayılmıştır. Akademilere bağlı birkaç yüksek okulda başlıyan boykot sonunda bütün akademilerde uygulanmaya başlamış ve boykota katılan öğrencilerin sayısı 17 binden 35 bine çıkmıştır.

Öte yandan Cuma günü de İstanbul Eğitim Enstitüsünde 2 bin öğrenci boykota başlamıştır, Öğrenciler, eğitim düzeninin aksaklıklarını protesto etmekte ve yeni bazı haklar talep etmektedirler.

Boykot hareketleri bu şekilde yayılırken, devrimci gençlik hareketi de geçen hafta yeni boyutlara ulaşmıştır. Kissinger'in Türkiye'ye gelme ihtimali üzerine gençlik her yerde harekete geçmiş ve çeşitli biçimlerde emperyalizmi ve onun temsili Kissingeri protesto etmişlerdir.

Ankara'da Orta Doğu ve Hocattepe Üniversitelerinde boykota gidilmiş, binlerce öğrenci Kissinger aleyhinde gösteri yapmıştır. Ankara ve İstanbul'da gençler Amerikan bayraklarını yakmış, İstanbul'da 2 bin öğrenci Beyazıt'ta toplanarak emperyalizmi lânetlemişlerdir.

Geçliğin bu devrimci ve anti-emperyalist tavrı, egemen sınıflar tarafından kırılmak istenmiş ve gene faşist komandolar ve polis gençliğin üzerine saldırtılmıştır. Herşeye rağmen gençliğimiz anti-emperyalist ve devrimci geleneğini sürdürdüğünü ispatlamış ve gür sesini duyurmuştur.

Doğu'da zulüm bütün ağırlığıyla ve aralıksız devam ediyor

Sarıkamış'ın Boyacılar köyünde bir suçluyu aramak üzere giren komando müfrezesinin köylülere hakaret ettiği, kadınları derece indirip çırılçıplak soyarak, sağlarından bağlayıp tecavüz ettiği daha önce Cumhuriyet gazetesinde açıklanmıştır. Doğu'daki emekçi halkımızın kardeşlerimizin üzerinde yarım yüzyılı aşkın zamandır uygulanan milliyetçi burjuva tahakkümünün yeni bir örneği olan bu durum, Türkiye'de ve dünyada emperyalistler ve yerli ortaklarının yeni bir yüz karasıdır. Aşırı ölçüde şovenist duygularla donatılmış ve Doğu halkına düşman edilmiş Kürt diline, kültürüne ve emekçisine karşı şartlandırılmış, özel ideolojik ve fiziki eğitimden geçirilmiş bulunan komando jandarmalarının bu hareketi utanç verici dir. Burjuva da iktidarda olsa, bir ülkenin resmi kuvvetlerinin emekçiler üzerinde böylesine kanunsuzca ve insafsızca saldırı ve aşağılatıcı harekette bulunması, üstelik bunu da şovenist duygularla bir başka emekçi kitlesi üzerinde yoğunlaştırması, Doğu emekçilerine düşmanlığın ve militarist-şovenist gericiliğin yeni bir örneğidir.

Her zaman demokrasiyi, halkların kardeşliğini ve demokrasisini, halkların kurtuluşunu ve kendi geleceğini özgürce belirleme hakkını temel prensip olarak kabul eden proletarya sosyalistleri için bu durum gerçekten de insanlık düşmanı, halklar düşmanı bir tutumdur. Hiç bir gerçek devrimcinin bu olayın örtbas edilmesine bilinçli ve inancı razı olamaz. Ve üstelik bu olay ne ilktir ne de sondur. Doğu'daki emekçi halkları üzerine uygulanan despotizmin, militarizmin ve şovenizmin sayısız örneklerinden sadece birisidir. Bu olayı şiddetle protesto etmek tüm sosyalistlerin görevidir.

TSİP SARIKAMIŞ OLAYINI İNCELİYOR

TSİP Merkez Yürütme Kurulu, son yaptığı toplantıda Cumhuriyet gazetesinde verilen haberi dikkate alarak MYK üyesi başkanlığında bir inceleme ekibi kurmuş ve olay yerine göndermiştir. İnceleme komitesinin vereceği rapor Başbakan ile Meclis ve Devlet başkanına iletilecektir. TSİP ayrıca bir bildiri yayınlayarak bu insanlık düşmanı, halk düşmanı olayı şiddetle protesto etmiş, Doğu'daki emekçi halkın üzerindeki zulmün, şovenist ve militarist motiflerle sürüp gittiğini, söyleyerek Türkiye'deki tüm devrimcileri ve hatta şoven olmayan, demokratik unsurları göreve çağırmıştır. Doğu halkıyla, doğulu emekçilerle omuz omuza vermek, ve emperyalizme, yerli ortaklarına karşı tüm işçilerin ve devrimcilerinin birliğini, emekçilerin beraberliğini, söylemek, demokratik cepheyi kurmak görevinin her geçen gün daha da somutlaşan bir zorunluluk olduğu açıkça bellidir.

TSİP İskenderun örgütü kuruldu

Türkiye Sosyalist İşçi partisinin, İskenderun İlçe teşkilatı, Genel başkan Ahmet Kaçmaz ve Genel sekreter Yalçın Yusufoğlu ve MYK üyesi Veli Gürcanın hazır bulunduğu bir toplantıyla ilçe binasında açılmıştır. Kalabalık bir işçi kitlesinin bulunduğu toplantıda, konuşmacılar işçi sınıfının devrimci mücadelesinin önemi ve sorunlarından bahsederek, işçi sınıfının öncülüğünü partinin ve parti mücadelenin önemi ve gerekliliğini vurgulamışlardır.

TSİP'İN ADANA İL TEŞKİLATINDA BİR SOHBET TOPLANTISI YAPILDI

Türkiye Sosyalist İşçi Partisinin Adana il örgütü, 3 Kasım pazar günü bir sohbet toplantısı tertiplemiştir. Toplantıya yüzü aşkın partili ve parti sempatizanın yanısıra Genel Başkan Ahmet Kaçmaz ve Genel Sekreter Yalçın Yusufoğlu ve Veli Gürcan'da katılmışlardır. Konuşmacılar, Parti çalışmaları ve parti sorunlarına değinerek içinde bulunduğumuz dönemde sosyalist mücadelenin meseleleri üstüne partinin görüşlerini izah etmişlerdir.

TSİP ÜYELERİNE KANUNSUZ BASKILAR DEVAM EDİYOR

Geçtiğimiz hafta içinde Gölcük bölgesinde yapılan referandum afişlemesinde dokuz işçi arkadaş tutuklanarak, sabaha kadar polisin baskısı altında tutulmuşlardır. Öte yandan TSİP Gaziantep İl örgütü yöneticileri ve üyelerinden bir kısmı, 29 Ekim gecesi, parti afişlerini yapıştırırken 1. Şubeye mensup polislerce tututuklanarak, emniyet müdürlüğüne götürülmüşlerdir. Orada yapılan sorgulama sırasında zor kullanılmış ve parti üyelerine dayak atılmıştır.

Gene aynı şekilde İstanbul'da 7 Kasım gecesi Kissinger'i protesto afişlemesinde bir grup parti üyesine, faşistler saldırarak kaçmışlardır. Ayni gece beş parti üyesi polis tarafından tutuklanarak, göz altına alınmış ve çeşitli baskılara tabi tutulmuslardır.

Sömürücülerin tecrit oyunlarını bozalım

Türkiye toplumu, dünya kapitalist sistemine (emperyalizmin girdiği krize) bağlı olarak büyük ekonomik krizin eşiğindedir. Pahalılık ve işsizlik gitgide artmakta, süt, yağ, peynir, şeker gibi en basit besin maddeleri bile bulunamamakta, kuyruklar uzayıp gitmektedir. Pahalılık aşırı ölçüde tırmanmakta, başını alıp gitmektedir. Ekonomik dalgalanma, doğal olarak politik çalkantıları da getirmektedir. Egemen sınıflar ülkemizde yıllar yılıdır hükümet kuramamaktadır. Ancak iki buçuk yıl süren faşist bir dönemle istibdat kurmak isteyen emperyalistler ve yerli ortakları o dönemde bile halkımızın uyanışını ve devrimci mücadelesini durduramadıkları gibi, kendi aralarında bile bir türlü denge oluşturamamışlar, neticede halkımızın demokratik mücadelesine boyun eğip seçimlere gitmişlerdir. Halkımızın anti-faşist özlemlerini kendisine kanalize eden CHP seçimlerden güçlenerek çıkınca, egemen sınıflar arasındaki istikrarsızlık büsbütün artmıştır. Derken derinleşmekte olan dünya krizinin ve özel olarak Kıbrıs olaylarının sonuçları kendini göstermiş, egemen sınıflar ciddı bir ekonomik ve politik bunalımın içine düşmüşlerdir. İki aydır hükümet kuramayan emperyalizme bağımlı egemen güçler çaresizlik

(Devamı Sa. 5, Sü. 1'de) kitle

SIKIYÖNETİM KİSSİNGER'İN MUHAFIZI MIDIR?

Kissinger Gelecek Diye Ankara'da Toplantılar ve Gösteri Yürüyüşleri Yasaklandı.

Geçen hafta Amerikan emperyalizminin baş yöneticilerinden, dünya işçi sınıfının ve emekçi halkların bir numaralı düşmanlarından Kissinger Türkiye'ye gelecekti. Kıbrıs meselesi ve askeri «yardım» konusunda Türkiye'deki iktidar ile pazarlığa oturacaktı. Bu «ziyaret» daha sonra ertelendi.

Kissinger'in gelişini Amerikan emperyalizminin ortağı yerli egemen sınıflar ne kadar istiyorsa, işçiler, köylüler ve devrimci gençlik o kadar istemiyordu. Onlar Kissinger'in kim olduğunu Türkiye'ye ne maksatla geldiğini iyi biliyorlar. Kissinger geldiğinde halkımızın onu proteste edeceği belliydi. Bu halk düşmanı dünyanın neresine gitse her yerde halkın protestosuyla karşılanıyordu; daha bir hafta önce İtalyan devrimcileri ona Roma'da güzel bir karşılama töreni hazırlamışlar, Kissinger Roma'ya ancak gizli olarak gelebilmişti. Türkiye halkının da Kissinger'e aynı devrimci tavrı göstereceği, onu ve onun şahsında Amerikan emperyalizmini protesto edeceğini herkes biliyordu. Çeşitli demokratik ve anti emperyalist kuruluşlar önceden yetkili makamlara başvurarak gösteri, miting ve yürüyüş izni istediler.

İşte tam bu sırada, Kissinger'in gelişinden üç gün önce Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı bir bildiri yayınlayarak gösteri ve yürüyüşleri izne bağladığını (yani yasakladığını) açıkladı. Zaten bir gün önce de TSİP'in düzenleyeceği «Emperyalist Baskıları Protesto Yürüyüşüne» izin verilmemişti. Arkasından Adana Sıkıyönetim Komutanlığı da bir bildiri yayınlıyarak Ankara'nın kararını aynen tekrarladı ve yürüyüş ve gösterileri izne bağladı.

Kıbrıs'ta savaş sürürken bile bu yola başvurmayan Sıkıyönetim, şimdi Kissinger'in protesto edilmesini önlemek için bu yasaklamayı getiriyor, devrimci mücadelenin önüne engeler dikiyordu. Böylece Sıkıyönetimin kimin yararına çalıştığı bir kere daha ortaya çıktı. Kendi ülkesinde bile hergün lanetlenen, protesto edilen bir emperyalist, Türkiye de Sıkıyönetim tarafından korunuyor, halkın nefretini göstermesi engellenmek isteniyor.

Fakat bütün bu engellere rağmen devrimciler Kissinger'i gene protesto ettiler. Kissinger'in gelmemesine rağmen, Ankara, İstanbul, İzmir'de ve çeşitli illerde anti emperyalist gösteri ve hareketler yapıldı. İzmir de yapılan referandum mitinginde emperyalizm ve Kissinger de telin edildi, ODTÜ öğrencileri boykota giderek Kissinger'i protesto ettiler. İstanbul ve Ankara da devrimci gençler Amerikan bayraklarını yaktılar. Kapalı salon toplantılarında Kissinger halkımıza teşhir edildi. Ve böylece halkımız bağımsız ve demokratik bir Türkiye için mücadeleye kararlı olduğunu bir kere daha gösterdi.

BASIN İŞ GENEL BAŞKANI S. S. C. B'NE GİTTİ

DİSK'e bağlı Basın-İş Sendikası Genel Başkanı ve TSİP Merkez Yürütme Kurulu üyesi BURHAN ŞAHİN, Sovyetler Birliği Basın İşçileri Sendikasının davetlisi olarak 10 günlük bir ziyarette bulunmak üzere S.S.C.B. başkenti Moskova'ya gitmiştir.

YÜKSELİŞ'TE ÖĞRENCİ SEÇİMLERİNİ DEVRİMCİLER KAZANDI

Ankara'da eskiden Hacı Ali Demirel'e ait olan, şimdi de AİTİA ya bağlı bir yüksek okul haline gelmiş olan Yükseliş Yüksek Okulun'da geçtiğimiz hafta yapılan öğrenci seçimlerini devrimci grup kazanmıştır.

Herkes yerini seçiyor

Oya Baydar

Bir sosyalist Parti, iç ve dış sömürü ortaklığının «biçimsel» demokrasinin, «partiler yelpazesinde» ki boşluğu dolduran uyumlu, tamamlayıcı, bir parçası mı olacaktır; yoksa emekçi kitlelerin işçi sınıfı öncülüğündeki demokratik iktidarını kurmaya yönelen, kitleleri örgütlemeyi ve işçi sınıfının öncü müfrezesi olmayı amaçlayan bir iktidar aracı mı? İşte soru budur. Ve sanırız ki, bu soru üzerinde düşünmek, Türkiye'de sosyalist hareketin dünü, bugünü ve yarını konusunda yeni aydınlıklar getirebilir. En azından, Türkiye'nin uzak köşelerinde, çoğunlukla yalnız bir savaş sürdüren, tek haber alma araçları bir kaç ilerici yayın organı ve gazete olan sosyalistlerin, devrimcilerin, ilericilerin, yurtseverlerin «Parti ne oluyor, neden TSİP'in adını duymuyoruz, neden basında, çeşitli yayın organlarında TSİP'den sık sık söz edilmiyor» gibi sorularına açık bir cevap verebilir.

Türkiye ve Türkiye Sosyalist Hareketi, daha önce de sık sık tekrarladığımız gibi yeni bir döneme giriyor. Bu dönem, kısaca sosyalizmin işçi sınıfına malolma dönemi olarak adlandırılabilir. Objektif ve sübjektif nedenlerle, yarım yüzyılı aşkın fedakâr ve kahraman bir mücadele geçmişine rağmen, uzun süreler, tam anlamıyla buluşamadan, güçlü bir şekilde kavuşamadan gelişen sosyalizm ve işçi sınıfı hareketi, bugün artık buluşma, kavuşma dönemindedir. Kitlelerin uyanışının hızlandığı, çarpık, güdük dışa bağımlı, en geri ortaklıklar içindeki kapitalizmin bütün foyasının emekçi halkın günlük yaşantısında, ekmek kavgasında kendini gösterdii, burjuva yutturmacalarıyla gizlenemez hale geldiği bu dönemde, sosyalizm artık gerçek sahiplerini bulma yolundadır. Bu yol, yani sosyalizmin işçi sınıfına malolması, işçileşmemiş aydınların tekelinden çıkması bir entellektüel uğraş olmaktan kurtulup bir mücadele ve örgütlenme, giderek iktidar aracı haline gelmesi yolu, şüphesiz ki zahmetli, sarp ve çetin bir yoldur. Ama hedefe götüren tek yol da budur. Bu yol, örgütle, Parti ile aşılır.

Ve işte, sosyalizm, aydın sohbetlerinin bir «konu»su iken; hatta sosyalizm, egemen sınıfların sözde demokrasisinin, «demokrasi aşkı uğruna tahammül edilmesi gereken» bir parçası iken, böyle kaldığı sürece ve böyle kalmak şartıyla, sosyalizmi, sosyalist partiyi tanıyan, kabul etmeye istemeyerek de olsa, mecbur kalan sermaye, tüm egemen sınıflar ve emperyalist ortakları, sosyalizmin işçi sınıfına mal olması noktasında hemen duraklayacaklar, tırnaklarını göstereceklerve kendi dikensiz gül bahçelerinde «süs» olmak istemeyenleri tanımama, kabul etmeme ve hertürlü imkânı kullanarak ezme yoluna gitmek isteyeceklerdir. «Batı ölçülerinde» demokrasiye bile tahammülü olmayanlar bir yana, «Batı'da ne kadar demokrasi varsa» Türkiye'de de o kadar olmasını isteyenler bile, «biçimsel demokrasinin seçimsel» örgütü dışında bir alternatife karşı ve tahammülsüzdürler. Bu noktada işçi sınıfının partisinin kararlılığı, sağlamlığı, demokratik mücadele anlayışı ve demokrasinin sınırlarını egemen sınıfların, sömürücü azınlığın değil de emekçi halkın demokratik mücadelesinin çizeceği bilinci işin içine girer ve iktidar mücadelesi, yani şekil olarak var olmakla yetinmeme mücadelesi başlar.

Egemen sömürücü ortaklık ve onun sosyal demokrasiye kadar gidebilen en «çağdaş» alternatifleri, kendi varlıklarının bir çeşit garantisi de olabilecek sol çizgiler veya sosyalist örgütler karşısında gösterdikleri demokrasi hoşgörüşünü, kendi sınırlarını aşan, düzenle «uyum» içinde olmayan, hele hele biçimsel olmakla kalmayıp, kitleleri gerçekten örgütlemeye, işçi sınıfını mücadeleye sokmaya ve onun öncü müfrezesi olmaya aday gördükleri çizgiler ve örgütler karşısında asla göstermezler. Duruma ve ortama göre suskunluk ve yok saymaktan açık faşizm alternatiflerine kadar giden çeşitli yöntemlerle bu çizgileri ve örgütleri etkisizleştirmeye çalışırlar. Özellikle kadrolardan, işçi sınıfı sosyalistlerinden çekinir, bu türden gelişmeleri engellemek için mücadele ederler.

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi demokrasinin biçimsel «süsü» olarak değil, sosyalizmin işçi sınıfına malolma döneminde, işçi sınıfı sosyalistlerinin, sosyalist işçilerin sömürü ve tahakküm düzenine karşı mücadele kararlıklarının ürünü olarak doğdu. Sosyalizmi karnı tok - sırtı pek aydın işi bellemiş olanlar «ünlü bir isim, şöyle bir profesör falan yok» diye dudak büktüler. Kurucuların, yöneticilerin, üyelerin en büyük çoğunluğunu sosyalist işçilerin meydana getirmesi onlar için önemli değildi. Onlar, şöyle protokolda yeni, kendi sohbetlerinde tuzu bulunacak «işi yok, vakti çok, o arada da sosyalizm yapan» gedikli particiler arıyorlardı. Öte yandan egemen sınıflar ve onların çeşitli derecelerden yayın organları da kısa zamanda TSİP'in kadrolarının yapısını, henüz ilk adımlarını atmaktada olsa Parti'nin asla bir süs olmayacağını, atıl, ağır, kürsü sosyalizmiyle yetinmeyeceğini, bozuk düzeninin sınırlarını ve kendi koydukları demokrasi sınırlarını zorlayacağını gördüler, anladılar. O zaman iki tutum birden sürdürülmeye başladı Parti'ye karşı: Bir yandan her eylemde, her olayda, o ağızlardan düşürülmeyen demokrasi ile uzaktan yakından bağdaşmayan baskılar. İşten atma, gözaltı, dayak, engelleme ve bilinen çeşitli yollar... Öte yandan suskunluk, Parti'nin adı duyulmasın, eylemleri bilinmesin diye kesin bir sansür...

Partiyle ilgili haberlerin, hatta paralı ilânların, son anda gazete baskı kalıplarından kazındığını delilleriyle biliyoruz. En «ilerici» yayın organlarımızda TSİP'in eylemlerinin sırf partinin adını anmamak için «bir örgüt» veya «bazı örgütler» diye verildiğini görüyoruz. En güçsüz, tabanı olmayan ve en gerici, en faşist eğilimli örgütlerin beyanatları «ilerici» basından yer alırken TSİP'in hiç bir basın toplantısının, hiçbir bildirisinin, genel bir sansürle, yayın organlarına girmediğini hergün gözlüyoruz. Buna karşılık, demokrasinin süsü bir parti oluşturmak için burjuvazinin ve organlarının gösterdiği gayreti farketmemek mümkün değil. Şöyle adı ünü duyulmuşların bulunduğu, her küçük burjuva aydınına, kendisine yakın, kendisini tatlı rahat hayatından ayırmayacağını görüp «oh» dedirtecek, hem de egemen güçlerin siyasal partiler yelpazesindeki «boşluğu» dolduracak bir parti tezgahlanmak istenmekte.

İşte TSİP konusundaki suskunluk bundan. Ve bu suskunluk küçük burjuva ortamına, küçük burjuva ilericilerinin bir kısmına da bulaşmış durumda. Çünkü sosyalizmin işçi sınıfına mal olma döneminde onlar da tereddütlü bir an geçireceklerdir.

Sorun işçi sınıfına güvenmektir. Sorun işçi sınıfını ve onun öncülüğünde tüm emekçi kitleleri örgütleyebilmektir. Sorun «süs» değil, işçi sınıfının öncüsü ve emekçi halkın iktidar aracı olabilmektir.

«TSİP ne yapıyor? Gazetelerde sesi çıkmıyor?» Düzenin organlarını düzenin örgütlerine bırakalım... İşçi sınıfının sesi, Türkiye'nin Doğu'sundan Batı'sına tüm fabrikalardan, tüm tarlalardan yükseldiği zaman, kitleler en bilinçli ve örgütlü şekilde «biz varız ve biziz herşeyin sahibi» dedikleri zaman «Türkiye Sosyalist İşçi Partisi ne yapıyor» sorusunun cevabı verilecektir. Bu cevabı herkes duyacaktır.

Şimdilik yazımızın başındaki soruya dönelim. Nasıl bir Parti? Sorusuna. Gazetelerde manşet olan protokolda smokinli - fıraklı yerini alan, adlı - ünlülerin örgütü mü? İşçi sınıfının örgütü mü?

TSİP yerini; egemen sömürücü güçler ortaklığı da, ona karşı tavrını seçti.

İlericilere, devrimcilere, sosyalistlere düşen bu seçmeleri iyi değerlendirmek, «biçimsel demokrasinin seçimsel partisi» oyununa gelmemektir.

Düzeltme: Kitle'nin geçen sayısında «Demokratik Sol ve Sosyalizm Üzerine» başlıklı, Oya Baydar imzalı yazıda, birçok dizgi hatası yanında, özellikle bir paragraf bütünüyle yanlış ve atlanmış olarak dizilmiştir. Yazının 5. sayfadaki devamında, baştan 3. paragraf şöyle düzeltilecektir:

Gerçek demokrasi, kapitalist düzen içinde, bu düzenin egemen sınıflarının tanımak zorunda kaldıkları demokrasi değildir. Gerçek demokrasi büyük çoğunluğun yani emekçi kitlelerin ekonomik ve siyasal özgürlüklerine ve iktidarlarına dayanan halkın demokrasisidir. Bunun ötesinde tüm burjuva demokrasileri sadece yöneten ve egemen olan azınlık için demokrasi, kitleler için baskı ve tahakkümdür. Sadece Emekçi sınıfların demokrasisi gerçek demokrasi adına hak kazanır. Ve bu anlamda demokrasi sosyalizmin içinde zaten vardır. Ünlü deyimle «mündemiçtir». Burjuvazinin «demokratik olmayan sol» dan kastı, aslında, emekçi kitlelerin, işçi sınıfının iktidarı ve sömürgenler egemenliğine son verilmesidir.

İşçi Birlikleri ve Sendikalar üstüne

12 Mart öncesi şartlarında kurulan ve bilhassa İstanbul ve İzmit'de faliyet gösteren işçi birlikleri; tekrar kurulmasının düşünüldüğü bu günlerde, hem teorik hemde pratik planda incelenip yerli yerine konulmalıdır. O dönemde işçi birliklerinin kuruluşu büyük tartışmalara sebep olmuştu. Kuruluşundan sonra da, teorik planda nasıl bir örgüt olduğu, niçin kurulduğu ve amacının neler olduğu hususunda bir görüş birliğine varılamamıştı. Çalışmalar daha çok, o işçi birliklerinde çalışan arkadaşların teorik ve pratik yeteneklerine terk edilmişti. 12 Mart ve 12 Mart sonrası dönemde dağılmışlar veya kapatılmışlardır. Bazı işçi sınıfı sosyalizmi dışındaki çevrelerce tekrar kurulması düşünüldüğüne göre, işçi birliklerini ele alıp incelemekte fayda vardır.

İşçi birliklerinin kuruluşu büyük tartışmalara yol açmakla beraber, ne olduğu ve niçin kurulduğu hakkında, genel olarak ancak şunlar söylenmişti: İşçi sınıfının kitle örgütleri olan işçi sendikaları, tamamen hakim sınıfların kontrolu altında ve gericidirler. Sendikalara girmek ve sendikalarda devrimci bir muhalefeti başlatmak son derece güçtür. Ayrı bir sendika kurup mücadeleye girmenin ise olanakları yoktur. İşçi birlikleri bu şartlarda ve Türkiye'de, bu şartların gerektirdiği ve bu şartların ortadan kalkmasiyle ortadan kalkacak olan, taktik örgütlerdir. Mücadele planında ise, işçi birlikleri; sendikalara karşı devrimci muhalefetin mihrak noktası olacaktı. İşçilerle sendika yöneticileri arasındaki devrimci muhalefeti örgütleyecekti. Sendikalar arasındaki çelişkiyi yönlendirecekti. İşçilerin ekonomik kavgaları ile organik bağlar kurulacak, işçi birlikleri binalarında, işyerleri ve işyerleri dışında, politik eğitimler yapacaktı. Aşağı yukarı işçi birlikleri hakkında yazılanlar ve söylenenler bunlardı. Pratik mücadele içerisinde bunların hiçbirisi gerçekleşmemiş, üstelik zararlı da olmuştur. İşçilerin soruları karşısında zavallı bir duruma düşmüş, ilişkiye geçilen en iyi unsurlar kitle tabanından kopartılmış, telef olmalarına yol açılmıştır. Daha sonraları ise, işçilere parasız ilaç temin etmek, parasız doktor getirmek ve işsiz kalan işçilere iş temin etmek gibi (kendi görevleri olmadığı halde ve bu görevleri başaramayacağını bile bile) duygusal görevlerle uğraşır gözükmüş ve ömrünü tamamlamıştır.

Devrimci Teorinin Gerçeği ve İşçi Birlikleri

İşçi sınıfı devrimcileri olarak görevimiz, işçi sınıfı ve ezilen diğer sınıf ve tabakalar arasında çalışmaktır. Ve önde gelen görevlerimizden birisi de, buralarda yığın örgütlerini oluşturmaktır. Şayet kurulmuş mevcut örgütler varsa; gerici, karşı - devrimci olmalarına bakmadan, bunların içinde devrimci muhalefeti geliştirmek, genişletmek ve örgütlemek için metotlu, sabırlı, azimli çalışmaktır.

Köylülüğün çeşitli kesimlerinde, yığın örgütlerini oluşturmak; köylülüğün sosyal şartlarını ve objektif durumunu değerlendirmek, yığın düzeyini ve somut şartlarını kavramak ve bunlara uygun mücadele biçimlerini uygulamak için şarttır. Günlük ekonomik mücadelelerini örgütlemek, ortak, en ilkel politik bilinçlerini yaratmak ve ilk sınıf gruplaşmalarını oluşturmak için yığın örgütleri gereklidir. Ancak bu çalışmalarla ortaya çıkacak olan ve en iyi unsurları, sosyalist parti çatısı altında toplayabiliriz.

İşçi sınıfı içerisinde ise kitle örgütleri bir hayli yoğunluk ve genişlik kazanmıştır. Çünkü, işçi sınıfının maddi hayatının üretimi, onları, ilkel politik bilince ve sınıf gruplaşmalarına kendiliğinden götürür. Bu gün, Türkiye'deki sendikaların çoğunluğu patron çetelerinin elindedir, gerici ve karşı - devrimcidirler. Bizim görevimiz, onların gerici ve karşı devrimci olmalarına bakmadan; işçilerle sendika yöneticileri arasındaki çelişmeleri, sendikalar arasındaki çelişmeleri ve hatta konfederasyonlar arasındaki çelişmeleri çok iyi kullanarak, sendikalara girmek, devrimci muhalefeti yaratmak, en iyi unsurlarla partinin bağlarını sağlamlaştırmaktır. Yığın örgütlerinin bulunmadığı alanlarda ve işkollarında örgütlenmeye gitmektir.

Yukarıda açıkladığımız gerçekler karşısında, geçmişte yaptığımız hataları tekrarlamak son tahlilde burjuvaziye hizmet eder. Geçmişte teorik yetersizliğimizden dolayı, hayali amaçlarla ve özel insan malzemesiyle kurduğumuz ve yaşatmaya çalıştığımız, işçi birliklerini devrimci teori reddeder, Lenin, Alman «sol» komünistlerinin, bu anlamdaki çalışmalarını şiddetle eleştirir. Küçük burjuva yılgınlıkla rına kapılarak, ne işçi sınıfının yığın örgütleri olan, ne ekonomik - kültürel örgüt niteliğini gösteren ve de yapısıyla bu örgütlerin yerine geçemiyecek olan; suni örgütlenmelere gitmeye gerek yoktur. Şimdi işçi birliklerinin kurulmasına gerekçe teşkil eden; sendikalarda çalışmanın imkânsızlığı ve dışarıdan sendikalara karşı, devrimci muhalefetin, işçi birlikleri tarafından örgütlendirilmesinin gerekliliği, hususlarını daha yakından görelim.

Gerici Sendikalarda Çalışmak İmkânsız mıdır?

Bizim finans kapitalistlerimiz, kapitalist pazarın bir kısmını soyup sömürmediğinden; işçi sınıfı içerisinde, batı metropol ülkelerinde olduğu gibi, artık değerden pay ayırıp, bir işçi aristokrasisi besleyemez. Yani bir «işçi küçük burjuvazisi» tipini istikrarlı olarak yaşatamaz. Bunun yerine katillerden, dolandırıcılardan, ajanlardan yani maaşla veya para karşılığı satın alınmış bir çete sürüsü oluşturulmuştur. Finans kapital beslemesi, bu çete sürüsünün maddi durumunu savunmak için yine aylıklı veya satın alınmış bir «aydın küçük burjuva» tipi beslenir. Bunlar da politik planda parlementarizm - sendikalizm oyununu sahneye koyarlar. İşte Türkiyede sendikalar, finans kapital beslemesi bu tip unsurların kontrolundadır. Ama Türkiyedeki sınıf mücadelesinin keskinleşmesi ve işçilerin devrimci muhalefeti; gerici sendikacıları iyice açığa çıkarmıştır. Gerici sendikalizmin siyaset dışı kalma çabaları imkânsızlaşmıştır. İlerici sendikalarla gerici sendikalar arasındaki çelişki; gerici sendikalar aleyhine bozulmuştur. Bütün bu çelişkiler, gerici, karşı - devrimci sendikalara girme imkânsızlığını ortadan kaldırmış, girme imkânlarını yaratmıştır. Zaten, sosyalizmin teorisi bize, bütün gerici sendikalara, ekonomik - kültürel örgütlere girip çalışmayı emreder. Yoksa, suni olarak kurduğumuz işçi birliklerine; sendikaların görevlerini yaptırmak ve hatta bununla da kalmayıp, devrimci sendikaların yapması lazım geldiği, politik - ekonomik görevleri de yapmasını istemek değildir. Bu gerçekleşmesi imkânsız bir hayaldir.

Sendikalarda Çalışma ve Devrimci Muhalefeti Örgütleme

Biz devrimci mücadeleyi, sınıf karakterinin dışında hayali örgütlerle değil veya bu hayalimizi gerçekleştirecek pratik çocukluklarla değil; işçi sınıfının devrimci mücadelesinin bize bıraktığı miras içinde ve ciddiyetle yürütmeliyiz. Bunun dışında özel yaklaşış tarzları icat etmek gereksiz safsata olur. Sendikalar proleteryanın en yüksek sınıf birleşmesi biçimi olan proleterya partisi yanında yer alıp hakim sınıflar kontrolu dışında kalsalar bile, meslek dar görüşlülüğü, siyaset dışında kalma ve gerici eğilimler gösterecekler dir. Ama dünyanın hiçbir yerinde proleteryanın gelişmesi sendikalar olmadan, sendikalarla işçi sınıfı partisinin karşılıklı uyumu olmadan gerçekleşmemiştir ve gerçekleşemez. Demek ki bugün, işçi sınıfı içerisinde, yığın örgütlerinin henüz kurulmadığı alanlarda bu örgütleri kurmak, kurulmuş olduğu alanlarda ise, bütün gericiliğine rağmen; bütün olanaklarımızla metotlu, azimli, sabırlı bir bilinçlendirme ve örgütlendirme çalışmasına girmek ve 1 — yığın örgütlerinde mevcut devrimci potansiyeli geliştirme, genişletme ve örgütleme, 2 — yığınların ruh haletini gözleme, yığınlara yaklaşma, onların ihtiyaçlarını tespit etme, 3 — yığınların sosyal durumunu ve objektif gerçekliğini kavrama ve ona uygun mücadele ve teşkilat biçim ve parolalarını önerme, 4 — yığınların ekonomik dünyalarıyla organik bağlar kurma, ve yığınların sübjektif şartlarını değerlendirme, ona uygun taktik anları yakalama, 5 — sendikalar arasındaki çelişmeleri çok iyi değerlendirme ve devrimci muhalefeti yönlendirme, 6 — konfederasyonlar arasındaki çelişmeleri, devrimci muhalefet lehine kanalize etme, 7 — ortaya çıkan en iyi unsurların, parti ile bağlarını sıklaştırma görevlerini yerine getirmeliyiz. Yukarıda açıkladığımız gerçekler de gösteriyor ki; sermayenin kontrolunda gerici sendikalara girmenin imkânı ve yeni bir devrimci sendika mücadeleye katılmanın olanakları yok değil, vardır. Görevimiz, sendikalar içindeki mücadeleyi reddetmeyip, tam tersine sendikalara girip çalışmaktır. Yoksa bir taraftan, «yığınlar» «yığınlar» diye bağırıp diğer yandan, sendikalar içerisindeki mücadeleyi reddedip, burjuva önyargılarıyla, mesleki dar görüşlülükle, özel insan malzemesiyle, işçi birliklerini oluşturursak; yığın tabanı dışında kalırız, sınıf karakterinden yoksun alanlarda boğuluruz, işyerlerinde devrimci muhalefeti örgütleyemeyiz, gerici sendika yöneticilerine karşı ve onların işyerlerindeki gerici temsilcilerine karşı devrimci potansiyeli yaratamayız. Bu tip çalışma, herşeyin kolayca oluvereceğini sanan, küçük burjuvaca çalışma biçiminin, anarşistçe çalışma biçiminin bir tezahüründen başka birşey değildir.

Paşabahçe şişe cam'da çocuk işçiler nasıl sömürülüyor

Mersin Kitle Bürosu

Bilindiği gibi ülkemizde SSK'na prim ödeyen cam işçilerinin sayısı 9 bindir. Bu işçi sayısının yoğun bir kesimi İstanbul bölgesindeki işyerlerinde çalışmaktadır. İş kolunda iki sendika çekişmektedir. Birisi gerçek işçi sendikası niteliği taşımayan, işverenlerin güdümündeki sarı Kristal - İş sendikasıdır. Öteki ise bünyesinde bir çok bilinçli işçiyi barındıran Hür Cam İş sendikasıdır.

Mersin'de. Kurulu Anadolu Cam Sanayiinde çalışan 1400 işçiden yarısına yakın bir kısmı geçtiğimiz günlerde Kristal - iş sendikasından istifa ederek Hür Cam - İş sendikasına geçmişlerdir. 3 Kasım pazar günü bir sohbet toplantısı düzenleyen Hür Cam - İş sendikası üyeleri, sarı Kristal - İş Sendikasını şiddetle eleştirmişler ve şunları söylemişlerdir:

«Kristal - İş sendikası işverenin kuklası olan sarı bir sendikadır, işçiden kopuktur, işyerindeki bütün işçiler bu sendikadan nefret etmektedir. Bu sarı sendika işçinin birikmiş 3 milyon lirasını toplu sözleşme öncesidir diyerek iş verene peşkeş çekmiştir. İşyerinde yemek salonu bulunan şişe kısmında tuvaletin duvarları yarımdır. Bu duruma Kristas - İş ses çıkarmamaktadır. İşçiler adeta tuvalette yemek yemeğe mecbur edilmişlerdir. Kristal - İş, işçinin kendi iradesi ile özgürce sendika seçme hakkına da saygı göstermemekte. *Referandum'a* karşı çıkmaktadır. Bu sendikanın yöneticileri Referandum'dan korkmaktadırlar, çünkü kendi koltuklarından olacaklardır. Buda yetmiyormuş gibi Hür Cam - İşe üye olan arkadaşlarımıza baskı yapmaktadır. İşçiyi işten atmak gibi bir patron hastalığına tutulmuşlardır. Biz, bütün bu baskılara boyun eğmeyeceğiz. İşveren sömürüsüne ve sarı sendika ihanetine karşı gerekirse kanımızın son damlasına kadar mücadele edeceğiz.

Yaşasın DİSK üyesi Hür Cam - İş sendikası yaşasın işçi sınıfımızın devrimci mücadelesi.»

Öte yandan Kitle muhabiri ile konuşan Hürcam - İş Yöneticileri: «örgütlenme çalışmalarımızı arttırdık. Referandum çağrımıza yanaşmayan Kristal - İş çöküş dönemine girmiştir.» demişlerdir.

Mersin Kitle Bürosu

Pahalılık cehenneminin sorumlusu parababalarıdır

Bugün Türkiye tam anlamıyla bir yoklar ülkesi halindedir. Halkımız temel ihtiyaç maddelerinin en önemlilerini temin edememekte, vurguncuların, madrabazların, stokçuların tuzağında, tam bir pahalılık cehennemi içinde çırpınmaktadır. Büyük şehirlerde kuyruklar yüzlerce ve yüzlerce metre uzamakta, finans kapitalistlerden, tefeci-bezirgânlara, büyük ithalat ve ihracatçılardan, mahalle bakkalarına kadar uzanan bir sömürü ağı emekçi halkımızın göznurunu, alınterini, elemeğini hayasızca soymaktadır. Pundunu bulduklarında «Sanayileşen Türkiye'den», «ekonomik büyümeden» söz ederek mangalda kül bırakmayan bir avuç talan gelenekli finans kapital zümresi, dışa bağımlılığın utanç verici baskısını halkımızın sırtına yıkmakta tereddüt etmemekte, üstelik bu arada kendi keselerini de tıka basa doldurmanın yollarını bulmaktadırlar.

Yağ yoktur, pirinç saatlerce kuyruğa girilerek alınabilmektedir, karaborsaya düşmüş likid gaz tüplerini bulamadığı için evinde sıcak bir çorba dahi içemez hale gelen emekçilerin sayısı hergün daha da artmaktadır. Devletin ortak olduğu kurumlar tarafından ithal edilen tereyağlar yüzde 215 kârla ve tabii bir avuç vurguncuyu milyoner ederek halkımıza satılmaktadır.

Burjuvazinin bir hükümet kurmaktan dahi aciz hale geldiği Türkiye'de, fiyatlar azgın bir şahlanış içindedir. Ve fiyatları artıran, işçi ücretlerindeki artış isteklerine karşı «enflasyon olur, ekonomimiz mahvolur» yaygarasını basan finans kapital zümresinin bizzat kendisidir. Üstelik halkımızla alay edercesine, küçüklerin Türkiye'sidir artık. Köprüler yapılmakta, bulunan üç beş yüz kiloluk stoklar sermaye başını tarafından şişirilerek duyurulmakta ve pahalılık cehenneminin yaratıcısı ve tek sorumlusu olan bu zümre, kendini maskelemek yollarını bulmaya çabalamaktadır.

Oysa bilinmelidir, 1974 Türkiyesi değişen, uyanan, bilinçlenen ve örgütlenen emekçilerin mahalle bakkallarına baskınlerin altından çok sular akmıştır, halkımız pahalılığın sorumlusunun kimler olduğunu her geçen gün kendi acılı hayat deneyleriyle, keskinleşen bilinciyle daha iyi, daha açık, daha net kavramaktadır.

Uzayan kuyruklar halkımızın çilesinin habercisi olduğu kadar bu vurgun düzeninin sonuna bir adım daha yaklaşılmış olduğunun da habercisidir.

Referandum kampanyası aralıksız devam ediyor

İstanbul'da üç toplantı - İzmir'de bir miting

TSİP ve birçok demokratik kuruluşun birlikte başlatıp yürüttükleri Referandum hakkı için mücadele kampanyası başarıyla sürerken, mücadelemiz her gün daha geniş yığınlara mal olmakta, geniş yankılar uyandırmaktadır. Türkiyenin en önemli sanayi merkezlerinde yürütülen kampanya sırasında bütün işçi ve fabrika semtleri referandum afişleriyle donatılmış, yüzbinlerce bildiri dağıtılmış, çeşitli toplantılar düzenlenip siyasi gerçekler açıklanmış ve son olarak da İzmir'de büyük bir miting düzenlenmiştir. Kampanyamız her geçen gün hızlanarak devam etmektedir.

İşçi sınıfının bu mücadelesi çeşitli halk düşmanlarını ve «halkçı» ları da harekete geçirmiş, hepsi de mücadeleyi saptırmak için çalışmaya başlamıştır. MHP'li komandolar devrimci sloganları yozlaştırarak oraya buraya yazmaya başlamış, bazı Türk-İş'e bağlı sarı sendikalar da sulandırılmış referandum taleplerini işleyen bildiriler yayınlamışlardır. Son olarak da Çalışma Bakanı kıdem tazminatı ve referandum kanunlarının çıkartılacağını açıklamak zorunda kalmıştır. Mücadelemiz kararlı ve güçlü olduğu için ilk başta sesimize kulaklarını tıkayanlar şimdi gür sesimizi bastırmak için ve bağımsız mücadelemizi saptırmak için uğraşıyorlar.

Öte yandan geçen hafta Adana İş Mahkemesi otuz bin işçinin sendikasını seçmesi için, Tekstil ve Teksif sendikaları arasında referandum yapılmasına karar vermiştir. Önce gizli oy-açık tasnifle yapılması kararlaştırılan referandum daha sonra sarı Teksif'in itirazı üzerine gerçek irade beyanı şekline dönüştürülmüş, mahkeme tarafından taviz verilmiştir. Herşeye rağmen, tam demokratik bir karar olmasa bile bir mahkemeden böyle bir referandum kararının çıkması ileri bir adımdır ve bu adım tamamen işçi sınıfının mücadelesi sonucunda atılmıştır.

CHP Beşiktaş Gençlik Kolu ise ilerici ve demokrat bir davranışda bulunmuş ve bir bildiri yayınlayarak Referandum hakkını savunmuş ve işçilerin mücadelesini destekleyeceğini açıklamıştır.

Öte yandan Referandum Kanun Taslağını Hazırlama Komitesi çalışmalarını tamamlayarak kanun taslağını hazırlamış ve redaksiyona başlamıştır. İşçi sınıfının demokratik taleplerinin dile getirildiği kanun taslağı yakında halkımıza açıklanacaktır.

Geçtiğimiz hafta İstanbulda Beykoz, Kartal, Gaziosmanpaşa ve Fatih ilçelerinde yapılan referandum toplantıların çoğunluğunu işçilerin teşkil ettiği kalabalık bir halk kitlesi izledi. Coşkuyla izlenen toplantılarda çeşitli sloganlar atılarak marşlar söylendi. Toplantılarda, TSİP, Basın-İş, Tüm dokuma-iş, Devrimci Sağlık-İş ve İYÖKD adına gelen temsilciler 275 sayılı yasadaki aksaklıkları yererek referandumun gerekliliğini vurguladılar ve mücadelenin önemini anlattılar.

Büyük Ekim Devrimi ve taşıdığı anlam

1917 Büyük Ekim Devrimi hiç kuşkusuz modern toplumun tarihindeki en büyük olay olduğu gibi sosyalizmin biliminin önceden gösterdiği proletarya devrimlerinin ilkidir. 1917, dünyada sosyalist devrimler ve ulusal kurtuluş mücadeleleri çağının somutlandığı odak noktasıdır. Bu tarihten itibaren geçen 55 yıl içinde hem dünya sosyalist sistemi başarıdan başarıya geçerek yükselmiş, hem de bağımsızlık ve halk kurtuluş mücadeleleri çağı nicelik ve nitelik bakımından giderek yaygınlaşmış ve güçlenmiştir. Yani 1917 Devrimi sadece sosyalist devrimler çağını açmakla kalmamış, bağımsızlık ve demokrasi ile ezilen halkların emperyalist boyunduruktan kurtulma savaşlarını yaygınlaştırıp, işçi sınıfının ve sosyalizmin bu mücadelelerdeki yerini ve etkisini artırmıştır. Bugün başta sosyalist sistem olmak üzere, halk kurtuluş mücadeleleri ve metropol ülkelerinin işçi sınıfı hareketleri can çekişen emperyalizmin en güçlü kalelerini temelinden sarsan, hisarlarını yıkan, bentlerini yerle bir eden yaygınlık ve güçlülük içindedir. Ve açıkça belli olduğu gibi, bu topyekun anti - emperyalist mücadelenin başını dünya işçi sınıfı çekmektedir.

1917 Devriminin insanlık tarihindeki yerini bu esaslar ve somut gerçekler çerçevesinde görmek gerekir. Fakat bu devrimi sadece pratik sonuçlarıyla değerlendirmek bizi şematizme götürür, 1917 devrimi için verilen büyük mücadele aynı zamanda bu mücadelenin liderinin bilimsel çalışmalarıyla teoriye büyük katkılar getirmiştir. 17 devrimine varan sosyal mücadele sadece Rusya sınırları içinde kalmamış, dünya işçi sınıfı hareketine sokulan tüm sapmalara karşı mücadelenin de bayrağı olmuştur. Bu bakımdan 1917 devrimini gerçekleştiren öncü partinin lideri de Marx-Engelis'in yanında dünya işçi sınıfı hareketinin lideri ve öğretmeni olmuştur. Böylece tek bilimsel teori niteliği taşıyan Marx - Engels'in öğretisi, Lenin'in öğretisiyle daha ileri bir düzeyde bütünleşmiştir. Demek ki, 1917 devrimini 20 ci yüzyılın başındaki uluslararası ekonomik, sosyal ve politik koşullar doğurmuş ve genel olarak dünya işçi sınıfı hareketi ile özel olarak Rus toplumundaki sınıf mücadelesi işçi sınıfının bu ilk büyük zaferinde somutlanmakla kalmamış, doğal olarak işçi sınıfının bilimi de yüksek bir aşamaya varmıştır

Bu nedenle, 1917 devrimi teorik ve pratik açıdan *milli* bir devrim olmayıp enternasyonal bir karakter taşımaktadır. Şüphesiz ki 1917'yi izleyen diğer devrimler de uluslararası işçi sınıfı hareketinin ve tüm ezilen halklar mücadelesinin bir parçasıdır, ama o devrimler büyük ölçüde kendi topraklarını etkilemiştir. 17 Devrimi ise, kendi toplumunu yeni baştan kurmakla kalmamış, bunun da ötesinde büyük bir uluslararası (enternasyonal) nitelik taşıyarak tüm dünya sömürü toplumunu temelinden sarsarak, sosyalist devrimler ve ulusal bağımsızlık mücadeleleri çağını açmış, dünya işçi sınıfına ve ezilen halklara marksizmi geliştiren teorisiyle ve iktidara geçip sosyalizmi kuran pratiğiyle öncü atılım fonksiyonunu görmüştür.

1917 devriminin ve onun öncü partisinin liderinin bu karakterini tanımak hem bilim açısından hem de pratik açıdan çok önemli ve zorunludur. Sömürücü sınıflar ve onların ideologları bile bu gerçeği kabul etmişlerdir. Her olaya bilim açısından bakan proletarya sosyalistleri hem burjuva demogojilerine ve tahriflerine karşı hem de işçi sınıfına sokulmuş yabancı sınıf ve zümre sapıtmalarına, yani her türlü oportünizme karşı etkili bir mücadele verebilmek için, bu tartışılmaz olguyu, tüm burjuva ve küçük burjuva sosyalistlerinden çok daha iyi tanımak ve öğrenmek zorundadırlar

1917 öncesinde ve sonrasında öğrenilen dersleri burada enine boyuna inceleme olanağımız olmasa bile, en azından kısa bir özetleme yapmamız gerekir

1917'nin dünya sosyalist devrimler ve halk kurtuluş savaşları, ulusal bağımsızlık ve demokrasi mücadeleleri çağının başlangıcı olduğunu belirtmiştik. Bu somut gözlemi aşıp 1917 devrimi ve onun ustasının getirdiği teori-pratik bütünlük bilime ve sosyal mücadeleye neleri katmıştır? Şimdi kısaca bunlara değinelim.

Emperyalizm

20 ci yüzyılın başlarında kapitalizm artık rekabetçi dönemini çoktan geride bırakmıştır. 1870'lerde belirginleşen tekelcileşme, yüzyılımızın başında emperyalizm somutlamasına varmıştır. Lenin, emperyalizmin ekonomik temelini, finans kapital olgusunu burjuva düşünürlerin kalemlerinden kurtarıp, gözlem düzeyinden çıkartıp maddi, yani bilimsel temeller üzerine oturtmuştur. Bununla da kalmayıp emperyalizmin ekonomisi üzerine kurulan militarizmi ve saldırgan siyaseti açık seçik sergilenmiştir. Böylelikle kapitalizmin temel niteliğini ve rakabetçi dönemini inceleyen kapitalizmin eleştirisi, tekelci aşamadaki can çekişen kapitalizmin (emperyalizmin) bilimsel ve şaşmaz tahliliyle bütünleşmiştir. Lenin daha sonra tekelci kapitalizmin tekelci devlet kapitalizmine dönüşmekte olduğunu görmüş ve emperyalizmin bu özelliğini de belirtmiştir. (Devlet ve Devrim Önsöz). Nitekim aradan geçen zamanda tekelci kapitalizmin tekelci devlet kapitlizmine dönüşmesi olgusu çok daha netleşmiş, böylece tekelci kapitalizmin merkezileşmesi artmış ve gelişen pratik Lenin'in yargısının ne denli isabetli olduğunu bir kez daha kesinlikle doğrulamıştır.

Devrim sorunu

Bilimsel teorideki devrim kavramı, özellikle 17 devriminden sonra teoride daha ileri bir niteliğe kavuşmuştur. Lenin devrimin objektif ortamını şöyle izah eder:

«Bütün devrimlerin ve özellikle 20. yüzyılın üç devriminin doğruladığı devrimlerin temel kanunu şudur: Bir devrimin olması için sömürülen ve ezilen kitlelerin eskiden olduğu gibi yaşamanın imkânsızlığının bilincine varmaları ve değişme istemeleri yeterli değildir, devrimin olması için sömürenlerin eskiden olduğu gibi yaşıyamamaları ve hükümet edememeleri gerekir. Ancak «aşağıdakiler» eskiyi istemedikleri, ve yukarıdakiler eskisi gibi yönetemedikleri zaman devrim zafere ulaşabilir. Başka deyimle bu gerçek şöyle ifade edilir: (gerek sömürenler, gerekse sömürülenler dahil olmak üzere) tüm millete ait bir bunalım olmaksızın devrim mümkün değildir. Yani devrim olması için şunlar gerekir: önce işçi çoğunluğunun (veya çoğu bilinçli, politik bakımdan aktif işçilerin devrimin zorunluluğunu tamamiyle anlamaları ve devrim uğrunda ölüme atılmaya hazır (gönüllü) olmaları; egemen sınıfların ise en geri kitleleri siyasete çekip getiren, iktidarı güçsüzleştiren, iktidarın devrimciler tarafından kolayca devralınmasını mümkün kılan bir yönetim krizine düşmeleri gerekir..» (Çocukluk Hastalığı,)

Böylelikle, devrim teorisi bir yandan işçi sınıfını ve emekçi yığınlarını teslimiyetçiliğe çalışan sağ oportünistlere karşı mücadele etmiş, öte yandan devrimi kişilerin, grupların ve partilerin sübjektif isteklerine bağlayan sol çocukluk hastalıklarına karşı direnmiştir. Devrim için yukarıda özetlenen objektif birikim, objektif ortam şarttır ve devrimci partinin görevi tüm hoşnutsuz emekçi tabakaları, karşı devrime yenmek üzere örgütlemektir. Böylece objektif şartların elverişli hale gelmesinde sübjektif koşullar ve özellikle örgütlenme düzeyi önemli rol oynar. Devrimin objektif şartları oluştuğu zaman ise, sübjektif faktör bu ortamı değerlendirebilmelidir. Böylece sosyal mücadeledeki objektif ve sübjektif faktör bütünlüğü diyalektik biçimde devrim teorisinde yer alır.

İktidar sorunu

Kapitalist toplumda sosyal devrimin gerçekleşmesi, yani kapitalist üretim tarzının yerini sosyalist üretim tarzının alması bir alt yapı meselesidir. Ama bu sosyal değişiklik ancak ve öncelikle iktidar değişikliği ile mümkündür. Böylece devrim herşeyden önce iktidar sorunudur. Ezilen halk yığınları işçi sınıfının örgütlü, politik ve fiili öncülüğünde iktidara gelmelidir ki, o toplumdaki prekapitalist ve kapitalist sömürü tasfiye edilebilsin, ve sosyalizm kurulsun.

İktidar sorununun çok önemli diğer bir yanı da, üst yapı kurumlarının yeniden düzenlenmesinin gerekliliğidir. İşçi sınıfı öncülüğünde kenetlenmiş emekçiler iktidara gelince halkın *devrimci demokratik* iktidarı kurulur ve üstyapı kuruluşları bu amaca uygun olacak şekilde, işçi sınıfı öncülüğünde reorganize edilir. Böylece sömürücülere hizmet eden militarist - bürokratik mekanizma yerini gerçek demokrasiye dayanan yepyeni baştan kurulmuş bir yönetime terkeder.

İttifaklar ve köylü sorunu

1917'de başarıya ulaşan devrimci mücadele süreci, devrimin aynı zamanda bir sanat olduğunu ispatlamıştır. Sosyal sınıflar mücadelesinde. ittifaklar meselesinin yerini daha açıkça ve duruca, pratik somutluğuyla göstermiştir.

Böylece, işçi sınıfının, sömürücü gerici iktidara karşı alabildiğine geniş bir güçler cephesini oluşturarak başarıya ulaşması gereği tartışılmaz biçimde kanıtlanmıştır.

İttifaklar sorununun en önemli öğesi olan köylü meselesi ve köylülük içindeki sınıf laşmanın somutlanması bakımından ve emekçi köylü yığınlarının ekonomik ve demokratik taleplerinin devrime yansıması açısından bu süreç, zengin pratik deneyler ve teorik katkılar getirmiştir. Böylelikle işçi sınıfının devrimci demokratik iktidar mücadelesinin aynı zamanda kırlardaki sınıf mücadelesini derleyip toplayıp kendi inisiyatifi altına alması ve işçi - köylü temel ittifakını kurması başarının temel şartı olarak ortaya çıkar.

Örgüt sorunu: Parti

Egemen sınıfların alabildiğine örgütlü olduğu, buna karşılık emekçi sınıfların da örgütlenmesi gerektiği ve öncü sınıf proletaryanın, sendikal örgütlerinin ötesinde mutlaka siyasi bakımdan teşkilatlanmak zorunda olduğu ve Partinin mücadeledeki önemi, bilimsel teoride yerli yerine konulmuştu.

Ama proletaryanın ilk büyük devrim başarısına varan süreçte partinin oynadığı büyük rol ancak sapasağlam, demir disiplinli proletarya partisinin öncü fonksiyonunu daha netlikle ortaya koymuştur. Bununla da kalmayıp, devrimci proletarya partisinin temel işleyiş prensiplerini değişmez biçimde yerleştirmiştir.

İşçi sınıfının kollektif demir disiplini partide demokratik merkeziyetçilik içinde olur. Parti *organlardan ve prensiplerden* oluşmuş bir bütündür. İşçi sınıfının en ileri, en bilinçli, en fedakâr unsurlarını içinde barındıran öncü müfrezedir ve işçi sınıfının en yüksek örgütlenme biçimidir. Partideki kollektif demokrasi ve disiplin, toplumun en örgütçü sınıfı işçi sınıfının tüm özelliklerini bünyesinde bütünleştirmiştir. Bu niteliğiyle, Parti, toplumun en ileri örgütlenme biçimidir.

Partide eleştiri, özeleştir ve ikna yöntemleri vazgeçilmez silahlardır. Parti içindeki yanlış görüş ve eğilimler, yada hastalıklar ancak demokratik merkeziyetçi işleyiş içinde bu silahlarla giderilir.

Parti, işçi sınıfının siyasi mücadele örgütü, ve kendi devrimci demokratik iktidarı için yürüttüğü mücadelenin öncü koludur. Gene parti, işçi sınıfının ekonomik ve ideolojik mücadelesinin de öncü örgütüdür. Keza parti, devrimci halk cephesinin önder siyasal kuruluşudur Kısaca tüm devrim mücadelesinin kurmayıdır Parti bir askeri örgüt değil, politik örgüttür. Bu örgüt tüm devrimci bütünselliği yönetir, yönlendirir

Parti, sosyalistler ve kitleler

İşçi sınıfı sosyalizmi herşeyden önce işçi sınıfına ve onun bilimine sonuna kadar inanır, güvenir. Bu nedenle Parti ile kitleler arasındaki bağ başarının en önemli şartıdır. Parti sadece işçi ve yoksul köylü kitleleri arasında değil, tüm emekçi sınıf ve tabakalar için de çalışır. Kitlelere inanmayan kimse, proletarya sosyalisti olamayacağı gibi, kitlelerle köklü bağı olmayan partiler de devrimci sosyalist partiler değildir. İktidar ancak alabildiğine örgütlü güçlerle alınır, alabildiğine örgütlü güçler ise ancak uzun vadeli, inançlı, sabırlı ve bilinçli, devrimci çalışmalarla sağlanır,

Köklü bir kitle çalışmasını göze almadan, işçi, yoksul köylü ve sosyalist aydınlar başta olmak üzere, devrimci - ileri güçleri, kısaca devrimci kitleleri örgütlemeden başarıya ulaşma imkânı yoktur. Propopoganda ve ajitasyonun şu veya bu biçimine aldanarak, ajitprop ile örgütlenme arasındaki diyalektik bağı, bütünlüğü gözden kaçırarak sonuca gitmeğe çalışmak, örgütlenme düzeyini zayıf bırakacağından mutlaka başarısızlıkla sonuçlanır. Ajitasyon ve propogandaya dayanan, sağlam bir örgüte, köklü bir kitle çalışmasına dayanmayan hareketler belki dönem dönem bazı yörel ve geçici başarılar kazansalar bile sağlam bir örgüte varılmazsa, kitle çalışmaları gerçekleştirilmezse, başarısızlık mukadderdir.

Ayrıca kitle çalışmasına tahammül edemeyip, sabırsız, aceleci, *kestirmeci*, girişimler, *Blankist* metotlar dünyanın hiçbir yerinde başarıya ulaşmamıştır ve ulaşamaz da.

Gerçek işçi sınıfı devrimcisi olan bir Parti veya kişi, herşeyden önce kitlelere inanır. Özellikle işçi ve yoksul köylü, sosyalist ve devrimci aydınların örgütlenmesi, böylelikle tüm devrimci cephenin güçlenmesi asıl görevdir. İşçi sınıfı sosyalistinin kitlelere inanması, Parti'ye inanmasından başlar. Partiye ve partili mücadeleye inanmayan, devrimci partinin güçlenmesi için çaba göstermeyen her girişim, ne denli iyi niyetli olursa olun kitlelerden ve öncü örgütten yoksun kalır.

Partisiz bir proletarya sosyalizmi düşünülemeyeceğine göre, Partisiz bir proletarya devrimcisi de düşünülemez,

1917 devrimine varan süreçte, strateji ve taktik, ajitasyon ve propagandanın mücadeledeki yeri gibi daha pekçok teorik ve pratik zenginlikler, proletarya sosyalizmine kazanılmıştır. Ayrıca Lenin'in yaptığı felsefi çalışmaların, diğer ekonomik analiz yöntemlerinin de birer katkı olduğuna şüphe yoktur. Ama bu noktalara burada değinmeyeceğiz.

İşte 1917 devrimi ve onun ustasının dünya işçi sınıfına ve onun bilimine getirdiği belli başlı katkılar bunlardır. Her biri koca koca ciltler tutan bu yapıtları okumak, bu zengin deneyleri enine boyuna incelemek, her proletarya sosyalisti partinin ve partilinin başlıca görevleri arasındadır.

Sovyetler Birliği ve Kalkınma

Bugün, Ekim Devrimi 57. yılını doldururken Sovyetler Birliğinin ekonomik gelişmesi hangi seviyededir, sosyalist üretim tarzının gerçekleştirilmesi, bu ülkenin ekonomik gelişmesini nasıl etkilemiştir, burada rakamlarla bu sorulara açıklık getirmeye çalışacağız. Bu konuyu ele alırken şu üç faktöre ve bunlar arasındaki ilişkiye dikkat etmek gerekir: gelişmenin *temeli,* nereden başladığı, hangi *şartlar* altında meydana geldiği ve *sonuçları,* yani günümüzdeki durumu.

1917 Ekim Devrimi'nden önce Çarlık Rusyası geri bir tarım ülkesiydi. Dünya nüfusunun %9 unun yaşadığı bu ülke, dünya sanayi üretiminin ancak %4 ünü sağlıyabiliyordu. Çarlık Rusyasındaki sanayi üretimi 1913'de ABD ninkinin ancak sekizde biri kadardı. Aynı yıllarda sanayideki makine donanımı, Rusya'ya oranla İngiltere'de 4, Almanya'da 5 ve ABD de 10 misli daha fazlaydı.

Birinci Dünya Savaşı ve devrimci izleyen iç savaş Rusya'daki üretici güçlerin ve ülkenin zenginlik kaynaklarının büyük bir kısmının tahribine yol açtı. Sovyet endüstrisi bu yüzden 1920'de Çarlık Rusyasının 1913'deki sanayi üretiminin ancak yedide birini sağlıyabiliyordu. Sovyet ekonomisi işte bu zor koşullar altında kurulmaya başlandı. Daha sonra emperyalist-kapitalist dünya sisteminin çepeçevre muhasarası ve ardı arkası kesilmiyen her türlü saldırıları altında sosyalizmi kurmak, korumak ve geliştirmek zorunda kalan Sovyetler Birliği büyük zorluklarla karşılaştı. İkinci Dünya Savaşı ve emperyalist saldırı ülkedeki gelişmeyi on yıl geriye attı. Bu savaş sonucunda Sovyetler Birliğinde 20 milyon insan öldü, 32 bin fabrika ve işgal altındaki bölgelerdeki konutların yarısı tahrip oldu.

Şu şartlar altında gelişmek zorunda kalan Sovyetler Birliğinin, sosyalizmin kurulup güçlendirilmesinde kendi halkının gücünden ve azminden ve dünya işçi sınıfı ve emekçi halkarının desteğinden başka güveneceği hiçbir şey yoktu.

Sovyet halkı, bir yandan sosyalizmi, kapitalizme ve emperyalizme karşı savunmak için gerekli tedbirleri alırken, bir yandan da dünyanın dört bir yanındaki antiemperyalist kurtuluş savaşlarına yardım ediyor ve bütün bu harcamalara rağmen sosyalist ekonomiyi kurmayı başarıyordu.

15 ayrı cumhuriyetten meydana gelen Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği bugün 22.4 milyon km² lik yüzölçümüyle dünyanın en büyük ülkesidir. Batıdan doğuya, Atlas Okyanusundan Pasifik Okyanusuna kadar 10 bin km, kuzeyden güneye, Buz Denizinden Afganistana kadar 5 bin km. uzanan ülke, üç tane Amerika, yedi tane Hindistan, altmış tane Japonya kadar yer kaplar. Bütün Sovyetler Birliğinde 500 milyon kadar insan yaşamaktadır.

Zengin yeraltı ve hammadde kaynaklarına sahip olan SSCB güçlü bir tarım ekonomisine sahip büyük bir sanayi ülkesidir. Sanayi üretiminde dünyada ikinci olan Sovyetler, Avrupada birincidir. Ayrıca yıllık sanayi üretimi Fransa, İngiltere ve F. Almanya'nın toplam üretimlerinden daha fazladır. Sovyetler Birliği dünyada şu sanayi dallarında birinci gelmektedir: taş ve kok kömürü, demir, çimento, odun lokomotif, traktör, tahıl kombineleri, yünlü ve pamuklu kumaş, şeker ve hayvani yağ üretimi.

Tablolarda da görülebileceği gibi Sovyetler Birliği yalnızca sosyalizmi kurarak insanın insan tarafından sömürülmesine son vermekle kalmamış, aynı zamanda üretici güçlerin özgürce gelişmesini sağlayacak, bugün ekonomik alanda dünyanın en güçlü ülkesi olmayı başarabilmiştir. Plânlı ekonomisiyle düzgün bir şekilde gelişen bu sosyalist ülke, ne ekonomik kriz, nüfus artışı, hava kirlenmesi, para bunalımı, hayat pahalılığı gibi kapitalist ülkeleri hergün bunaltan «çağdaş» sorunlara sahiptir, ne de enerji sıkıntısı ve hammedde darlığı çekmektedir.

Tablo 1

SSCB Nüfusunun Sınıfsal Birleşimi (% olarak)

	1913	1928	1959	1966	1967
İşçi ve memurlar	17	17.6	68.3	76.4	77,34
Kolhoz çiftçileri ve zanaatkâr birlikleri üyeleri	—	2,9	31.4	23,6	22.63
Tek çiftçi ve zanaatkârlar	66.7	74.9	0.3	—	0.03
Burjuvazi, mülk sahipleri tüccar ve büyük çiftçiler	16.3	4.6	—	—	—
Toplam	100	100	100	100	100

Tablo 2

ABD ve SSCB ekonomilerinin karşılaştırılması

	SSCB'nin ABD'ye oranı (yüzde olarak)
Toplumsal Üretim 1967	% 63
Millî gelir 1967	% 63
Sanayi Üretimi	
1913	% 12.5
1950	% 30
1967	% 68
Yatırımlar	
1913	% 30
1967	% 90
Sanayide işgücü verimliliği	
1913	% 11
1967	% 45.50

Tablo 3

Makine üretiminin gelişmesi (1950 = 100)

	1957	1958	1960	1964	1965
SSCB	280	318	421	690	756
ABD	155	135	165	203	229

Tablo 4

Gıda maddeleri tüketimi (Bir yıl içinde, kişi başına kg. olarak düşen miktar)

	1950	1960	1966
Et	26	40	43
Balık	7	9.9	12.9
Süt	172	240	259
Yumurta (tane)	60	118	130
Tahıl	172	164	154
Patates	241	143	136
Sebze	51	70	72
Şeker	11,6	28	35,3

Tablo 5

Milli gelirin sektörlere göre dağılımı (% olarak)

	1929	1940	1965
Sanayi ve İnşaat	49	57.7	61.4
Tarım	36	30.9	22
Ulaştırma, posta ve haberleşme	4.7	3.6	5.6
Ticaret v.b.	10,3	7,8	11

1960 SONRASI SOL HAREKETİN ELEŞTİRİSİ

Türkiye İşçi Partisi: (V)

Türkiye İşçi Partisi'nin eylem anlayışı

Köklü nedenler aranmadan, şöyle bir yüzeyden bakıldığında, Türkiye İşçi Partisinin politikasını, eylemini belirleyen özelliğin «eylemsizlik» olduğu hemen görülür. Kararlı, fedakâr, aktif genç kadroların TİP'i zamanla terketmelerinin başlıca nedeni bu eylemsizlik, bu *pasifizm* olmuştur.

Eylemsizliğin derin kökleri, geçen hafta açıklanan, sendikalizm, popülizm ve parlamentarizm üçlüsünde yatar. Böylece bu eylemsizlik, aslında, devrimci teorinin ve ona bağlı olarak devrimci pratiğin eksikliğine, buna uygun gevşek kitle örgütü yapısına ve işin özünde, «iktidara gerçekten aday olmama»ya dayanır. Parlamentarizm, parlamentodan yararlanmak, kitlelerle bu yolla da bağ kurmak olarak değil, başlıbasına bir amaç haline gelince, TİP'in eylem anlayışının en önemli hatta tek bölümü parlamento eylemi olur. Egemen sınıfların koydukları sınırlar demokratik mücadele ile zorlanacağı yerde, o sınırların içine çekilinir, «tavizcilik», geri çekilme, eylem korkusu başlar. Eylemde pasifizm, tavizcilik kadroları TİP'ten ayırınca; TİP işçi sınıfının kitlelerle en geniş bağları olan «öncü» örgütü haline gelemeyince; doğuş hastalıkları, 1964 - 1965 şartlarında bir ölçüde hafif hatta kaçınılmaz görünse bile, 1969'larda artık sosyalist hareket ve Türkiye devrimci ortamı, bu hastalıkları meşru veya kaçınılmaz gösterebilecek boyutları aşınca ve parlamentarizm açıkça iflas edince, bu defa da, aynı pasifizmin, aynı iktidar niyetsizliğinin bir başka yansıması olan, dar ve kapalıkapıcı, «sekter» bir tutum partiye hakim olur.

Aybar döneminin popülizmi, yerini Emek çizgisinin «sosyalist devrim» slogan tutkusuna ve sekterliğine bırakır. Ama Aybar dönemini vurgulayan popülizm, işçi sınıfının öncülüğünde emekçi kitlelerin devrimci mücadelesini ve iktidarını nasıl getiremezse; ittifakları, toplumun somut yapısını tüm gerçekliği içinde görmeyi reddeden, kitlelerle bağlar kuramayan, derlenip toparlanma, kadrolar yaratmanın, daralmak, kendi içine kapanmak olmadığını görmek istemeyen Emek döneminin «sosyalist devrim» fetişizmi de, aynı iktidar isteksizliği ve devrimi bilinmedik bir tarihe ertelemenin bir başka görüntüsüdür. Popülizm ve ayrılmaz kardeşi parlamentarizm, eylemi «oy sandığı» veya «parlamento kürsüsü» olarak gördüğünden, eylemsizliğe varır. Aybar sonrasının «sosyalist devrim» slogancılığı sonunda, «kapitalizm gelişir, bu gelişme işçi sınıfını da geliştirir. O zaman da sosyalist devrim nasıl olsa olur» mantığına vardırdığından, eylemi kökünden reddeder, hatta aşağıda örneklerini göreceğimiz gibi eylemlere karşı tavır alınır. Türkiye İşçi Partisinin bu durumu, bir yandan, tepki olarak «herşey eylem için» yanılgısını yani eylemi araç değil amaç görme yanılgısını beslemiş, öte yandan diyalektik bir süreç içinde, devrimci eylem ortamı parti dışında geliştikçe, TİP büsbütün kendi kabuğuna çekilmiş ve her türlü eylemi sapma olarak niteleyerek, pasifizmin içine büsbütün gömülmüştür.

TİP'in siyasetinin ana çizgilerinin eylemine yansımasının ve eylemsizliğin açıkça ortaya çıkmasının belirginleştiği dönem 1968 sonrasıdır. 1968 İlkbaharıyla başlayan ve 12 Mart 1971'e kadar süren dönem, kitlelerin eylem potansiyelinin en yüksek olduğu bir dönemdir. 1968 İlkbaharında büyük öğrenci hareketleri, boykotlar, Üniversite işgalleri başlar. Bunu işçilerin fabrikalarda direnişleri, grevler, işgaller, yürüyüşler izler. 1968 sonu ve 1969 başı, gençlik hareketinin en yoğun ve etkin dönemidir. Anti emperyalist eylemler, ünlü 6. filo olayları, kanlı çarpışmalar, öğrencilerin vurulmaları, faşizm provaları aynı dönemde yoğunlaşır. 1969 Şubatında «kanlı pazar» unutulmaz dönüm noktalarından biridir. Öte yandan kır bölgelerinde, yoksul ve topraksız köylünün toprak işgalleri, küçük üreticilerin miting, yürüyüş, yol işgali vb. gibi hareketleri, 1960, 1970 yıllarında o zamana kadar görülmedik bir yoğunluk kazanır. Egemen sınıfların kendi iç çelişkilerinin de arttığı, «yönetenlerin artık yönetmekte güçlük çektikleri», sol kesimde küçük burjuva radikalizminin, cuntacı eğilimlerin yeniden ağırlık kazandığı, parlamentarizmin iflasının vurgulandığı bir dönemdir bu.

Böyle bir hareketlilik ortamında, TİP'in eylemsizliği büsbütün açığa çıkmıştır. 1968 öğrenci hareketleriyle birlikte pasifizm kendini açıkça göstermeye başlamıştır. Üniversite işgalleri ve boykotlar sırasında, TİP, ya olayların dışında kalmayı, kendi yan örgütü durumundaki gençlik örgütlerini olaylardan koparmayı denemiş, yada neden sonra bildiriler yayınlayarak olayların ardından gitmiştir. Gençlik kesiminin TİP'ten kopma eğilimlerinin şiddetlenmesi, 1968 öğrenci olaylarından sonraya rastlar. Bunu Aybar'a muhalefetin başlaması ve 1968 sonundaki Olağan ve olağanüstü kongreler izlemiştir. 1969'da anti emperyalist eylemler artık TİP'in bütünüyle dışında gerçekleştirilir ve TİP bu eylemlerle ilişkisi olmadığını bildirmeye çalışır. Köylü hareketleri ve toprak işgallerine «karışmamak» için özen gösterir. Toprak işgalleri bölgesine giden partili gençler geri çağırılır. Kısaca kitlelerin hareketlenmesi, devrimci hareketlilik ortamının yoğunlaşması, TİP'in eylemsizliğini hem açığa çıkarır, hem de TİP'teki «eylem korkusu»nu güçlendirir.

Doğuş hastalıklarının kaçınılmaz sonucu pasifizmi ve onunla birlikte hastalıkları da yenmenin tek yolu, boylu boyunca devrimci ortama atılmak, orada hataları, yanılgı ve yenilgileri de göze alarak eylem içinde pişmek; atıl, masa başı kadrolar, sadece lâf ve sloganla yetinme yerine atak, eylemden korkmayan eylemleri sürükleyen kadrolar yetiştirmek, böylece, TİP'ten kopmuş eylem içindeki kadroları yeniden toparlamak varken, kenara çekilmek ve olaylara «en doğruyu ben söylüyorum» tavrı ile dışardan bakmakla yetinilir. Pratikle sınanmayan doğrunun, eyleme ışık tutmayan ve eylemi beslemeyen doğru'nun, soyut doğrunun var olamayacağı ve son tahlilde «doğru» olamayacağı ortadadır. Ve doğru sanılan çizgi giderek büsbütün sekterliğe dönüşür.

TİP'in siyasetinin, eyleminin nasıl yansıdığı ve nasıl pasifizme vardığı konusunda bu özetlemeyi somut olaylar ve alıntılarla belgelemeye çalışalım:

TİP'in emperyalizm anlayışını geçtiğimiz haftalarda gördük; Kısa bir hatırlatma yapacak olursak, 1966'lara kadar TİP'in Türkiye açıklamalarında emperyalizm önemli yer tutar. Bu ilk dönemde, emperyalizmle ilgili ajitasyon ve kitlelerde anti - emperyalist bilincin uyandırılmasına yönelik eylem, parlamenter sınırlar içinde bile ilerki dönemlere oranla daha etkili şekilde sürdürülmüştür. Ancak yine de sözde kalan, cephe politikasını sözle kabul etse de özünde reddeden, anti - emperyalist mücadele anlayışı «pasif direnme»lerden öteye gidememiştir. Kitlelerin hareketliliği, gençlik eylemleri, anti - emperyalist bilinç bu çizgiyi aştığı andan itibaren, anti - emperyalist eylem öncülüğü, anti - emperyalist çizgi vurgulaması TİP'in elinden çıkmıştır. Anti - emperyalist eylemin yürütücülüğünü, Parti dışı çizgi ve gruplara kaptırması, TİP'in emperyalizm olgusunu küçümsemesine, buna kılıf olarak da Türkiye'ye emperyalizmin girişi ve anti emperyalist eylemle ilgili yeni «teori»ler ve uygun bir strateji geliştirmesine yol açmıştır. TİP çizgisinin vardığı emperyalizm anlayışı, geçen sayılarda da alıntılarla açıkladığımız gibi şöyle özetlenebilir: «Emperyalizm bir iç olgudur. Emperyalizm ülkeye yerli egemen sınıfların daveti üzerine girmiştir. Silah zoruyla girmemiştir. Emperyalizmle mücadele iktidar sonrasında, yani sosyalist devrim sonrasında yapılacaktır.» Özellikle Sadun Aren'in ağzından formüle edilen ve Emek çizgisinin bütünüyle benimsediği bu emperyalizm görüşü böylece, anti - emperyalist mücadeleyi «sosyalist devrim» sonrasına erteleyerek, fiilen reddetmekte, yok saymaktadır. Anti - emperyalist mücadele, emperyalizm olgusunun küçümsenmesi ile reddedilmekte, bir yandan pasifizm bir kere daha kendini duyururken, öte yandan, strateji belirlenmesinde, ittifaklar politikasında tamir edilmez yanılgılar da kökleşmektedir.

Böyle bir emperyalizm anlayışı TİP'i nereye götürebilirdi? Olsa olsa pasifizme...

10 Temmuz 1966'da, Aybar TİP Mersin il kongresinde Amerikalılara karşı pasif direnme kampanyasını açarak, TİP'in anti - emperyalist eylem anlayışının örneğini verdi. Burada dikkati çeken nokta, yine popülist bir anlayış içinde, halka somut hedef göstermek isterken, emperyalizm bütünlüğünün soyutlanıp, Amerikan düşmanlığı ve milliyetçilik yönünün ağır bastırılmasıdır. Kampanyanın açış konuşmasında, Aybar şunları söylüyordu: «Halkımız yurdumuzdaki Amerikalılarla her türlü münasebeti keserek onları tecrid etmeli, gittikçe daralan bir nefret çemberi içine almalıdır. Hiçbir vatandaşımız Amerikalıların yanında çalışmamalıdır. Amerikalı ile hiçbir alışverişte bulunmamalıdır. Amerikalılardan hizmet kabul etmemelidir. Amerikalıya hizmet etmemelidir. Bu pasif direniş millî kurtuluş hareketimizin ilk adımı olacaktır. Türkiye İşçi Partisi bugünden itibaren Amerikalıya karşı pasif direnme savaşı açıyor» (Kaynak: Bağımsızlık, Demokrasi, Sosyalizm, s: 464)

Aybar benzeri bir konuşmayı 21 Ağustos 1966 günü TİP Bakırköy ilçesinde tekrarlıyordu: «... Amerikalılar için Türkiye'yi pasif direnmemizle, yaşanmaz bir ülke haline getireceğiz. Her Amerikalı, kendini gittikçe daralan bir yalnızlık çemberi içinde görmelidir. ... Sokakta, nakil vasıtalarında, köyde, kentte, her rastladığımız Amerikalıya gözlerimizle nefretimizi anlatacağız. Şöför kardeşim Amerikalıyı arabasına almayacak; berber kardeşim Amerikalı bayanın saçını taramayacak; bakkal, zerzevatçı kasap kardeşlerim, Amerikalıya birşey satmayacaklar. Amerikalıya evimizi kiralamayacağız... Tâa ki, gittikçe daralan bu yalnızlık çemberi Amerikalıya selametin Türkiye'den çıkıp gitmek olduğunu anlatsın.» (Kaynak. A.g.y., s: 473)

Amerikalıya sert, bakarak, arka dönerek, saçını taramayarak yürütülecek bir anti emperyalist «eylem» anlayışı pasifizm açısından Aybar sonrasında görülen emperyalizmle mücadeleyi «bir gün kendiliğinden gelecek» sosyalist devrim sonrasına ertelemekten pek de farklı değildi. Nitekim, 1966 yılında Aybar'ın kimselere danışmadan başlattığı bu pasif direnme kampanyası, 1966 Malatya kongresinde özellikle sonradan Millî Demokratik Devrimci muhalefeti oluşturacak kanat tarafından eleştiriliyordu.

Daha sonra gençliğin anti emperyalist hareketlerinin hızlandığı anti - emperyalist eylemlerin yoğunlaştığı ve TİP'in insiyatifinden büsbütün çıktığı 1967 - 1968'lerde, TİP pasif direnme kampanyasını hatırlatmakla yetindi. Olaylar bittikten sonra bildiri yayınladı... Öte yandan da, «Aman ha faşizm gelir» umacısı ardına sığınıp gençliğin anti emperyalist eylemlerine öncülük etmek bir yana engellemeye ve kendisini sıyırmaya çalıştı. 1968 yazındaki 6. ncı filoyu protesto ve Dolmabahçe direnişi konusunda Aybar şunları söylüyordu: «... Emperyalizmi Dolmabahçe direnişi gibi çıkışlarla yenmek mümkün değildir.» (TİP haberleri, sayı 20, s: 5) Amerikalıya arka dönerek ve sert bakarak mümkün müydü acaba?

Aybar şöyle devam ediyordu: «Bugün Amerika'ya karşı örgütlü olarak mücadele eden güçler, henüz yurt ölçüsündeki potansiyel bütün güçleri harekete geçirmiş sayılamaz...» Genel Sekreter Nihat Sargın ise, aynı olaylar konusunda şunları söylemiştir: «Devrimci gençliğin, bütün ilerici güçler ve uyanık kamuoyunun bu küstahça kışkırtmayı ve içerde emperyalist yardakçılarının buna eklenen kuvvet gösterilerini serin kanlılıkla karşılayıp, yasalar çerçevesinde yürüttüğü pasif direnme hareketi ile şehre çıkan Amerikalıları tam bir yalnızlık çemberi içine alarak onları istenmeyen kişiler olduklarını, en anlamlı şekilde göstermektedirler.» (TİP haberleri, sayı 21-22, s: 20) Yani, 6. ncı filo olaylarına karışanlar bizden değildirler, diyor Sargın. Bizimkiler yasalar çerçevesinde pasif direnme sürdürüyorlar, öyle burjuvazinin «tasvip etmediği» eylemlerle ilgimiz yok.

Gerçekten de, TİP, anti - emperyalist eylemlere bu tarihlerden sonra açıkça ve şiddetle karşı çıkmıştır. En aktif unsurların partiden kopması bu dönemden sonradır. Eylemlerin ve olayların, yani devrimci pratiğin büsbütün dışında kalınca da, sözünü ettiğimiz emperyalizmi küçümseyen, anti - emperyalist mücadeleyi sosyalist devrim sonrasına erteleyen teori imdada yetişmiş, pasifizmin kılıfı geçirilmiştir.

Cephe ve ittifaklar meselesi

TİP'in ittifaklar meselesi, «cephe» konusundaki görüşü de, emperyalizm anlayışından, anti - emperyalist mücadele konusundaki pasifizminden ve bu pasifizmin zorunlu sonucu olan kendi içine kapanma ve sol sekterlikten soyutlanamaz.

İç ve dış sömürücü güçlere karşı verilecek mücadelenin bir «cephe» mücadelesi olduğunu, bu cephede işçi sınıfının müttefiklerinin de yer alacağını, TİP çizgisi, kuruluşundan, kapandığı güne kadar kabul etmedi. Önceleri, Aybar döneminde, 1964 lerde tüm ilericilerin Atatürkçülerin de yer alacağı bir ilerici cephe'nin gerekliliği lafta savunulurken, 1965'den, parlamentoya girilmesinden ve parlamentarizmin kökleşmesinden sonra, çeşitli oy hesaplarıyla ve yanlış Türkiye tahlillerinin sonucu olarak «cephe» ve ittifaklar gereği açıkça reddedildi. Daha önce de belirttiğimiz gibi «ittifaklar» parti içinde, kurulmaya ve TİP'in tüm emekçi sınıfların partisi olmasıyla açıklanmaya çalışıldı. Cephe konusundaki sekterlik, darkapıcılık, 1969 sonrasında partiye Emek çizgisinin hakim olmasıyla birlikte büsbütün vurgulu bir biçim aldı.

Bu sekterlik eğiliminin gelişmesinin başlıca nedenlerinden biri, TİP'in öncülüğü alabilecek güçte olmaması ve MDD'ci kanadın, geniş cephecilerin ne TİP'in öncülüğünü, ne de uzun sürekler işçi sınıfı öncülüğünü tanımaya niyetli olmayışlarıdır.

Emek'de şu satırları okumak mümkündür: «Güçbirliğinin zaruretini herkes biliyor. Ama TİP gerek nitel gerekse nicel yönden iyice kuvvetlenmeden yapılacak olan güçbirliğinin tarihte de örnekleri olduğu üzere, zararı faydasını aşar. Şimdilerde işbirliğini ancak ikinci planda bir mesele olarak ele almak, asıl ağırlığı örgüt içinde derinleşmeye vermek gerekir. «(Emek, sayı 2, s: 4, Adil Özkol, Propaganda ve Sosyalist Bilinç) Peki TİP devrimci ortama dalmazsa, devrimci eylemi kavrayamazsa nasıl güçlenecek? Durduğu yerde güçlenen bir sosyalist parti görülmüş müdür? Sekterliğin en keskin ifadesini, ittifakların ve cephenin reddini TİP'in 1969 - 1970'lerde demokratik örgütler karşısındaki tavrında da görmek mümkündür. TÖS, Meslek Odaları vb. karşısında TİP'in tavrı, bunları demokratik örgütler olarak görmek ve demokratik güçbirliğinde beraber olmak değil, «madem ki sosyalist değiller ve benim yan örgütüm değiller o halde reddederim» tavrı olmuştur. Emek Aylık Derginin Ağustos 1970 sayısında Ecevit Solculuğu sınıfsal temeline oturuyor yazısında AP ile CHP'yi tümüyle aynı sayan anlayış; aynı derginin aynı sayısında. Teknik Personel Artıdeğer Kavgasında başlığıyla küçümseyici bir şekilde verilen ve teknik elemanların ilericiliğini, halkçılığını bile reddeden yazıdaki mantık bu görüşü en belirgin örnekleri sayılabilir. Söz konusu yazıda «Mühendislerin eylemlerinin ilericilikle, ve de halkçılıkla uzaktan yakından hiçbir ilişkisi yoktur. İlerici tutum, teknikerliği teknik eğitim ve uygulamanın en yaygın ve temelli öğesi yapmaktır... Bunun dışındaki eylem, sadece burjuvadan arta kalan artık - değerin paylaşılması kavgasıdır» denmektedir. Örnekler uzatılabilir. Görülen sonuç aynıdır: Demokratik mücadele ve demokratik cephe fikri TİP'e hep yabancı kalmış ve eylemsizlik bu konuda da kendini göstermiştir.

1970 dönemi, TİP'in faşizm tehlikesini dilinden düşürmediği, buna karşılık anti faşist mücadele ve eylem birliği için hiçbir çabada bulunmadığı dönemdir. Parti öncülüğü olmadan sürdürülmeye çalışılan ve çeşitli grupların, kişilerin, bu arada DİSK'in katıldığı anti faşist güçbirliği toplantılarına TİP katılmamakta, yapılan önerileri de, «şu grup olursa olmaz» ve «ancak benim öncülüğümde olursa olur» diyerek reddetmektedir. Öncülüğün nasıl kazanılabileceği, eylemsizlik içinde, oturulan yerden nasıl öncü olunabileceği hiç düşünülmemektedir. «Beni öncü olarak tanıyın, tanımazsanız hainsiniz» mantığıyla hiçbir öncülük kazanılamayacağı anlaşıldıkça sinirlilik büsbütün artmaktadır. Öte yandan geniş cephe sloganlarıyla ortaya çıkan MDD'ci muhalefetin bir bölüğünün ideolojik mücadele adına, işi TİP'lilere ve TİP binalarına saldırılar düzenlemeye kadar vardırmaları, sübjektif açıdan da hertürlü yakınlaşmayı, bir masaya oturmayı engellemektedir.

İttifakların, anti - emperyalist, anti - faşist demokrasi cephesinin «sosyalist devrim» fetişizmi ile reddedilişi «iki sınıf vardır: Burjuvaziyle proletarya» mantığı; Türkiye'nin somut yapısını görmezlikten gelmek; cephe, öncülük, itifaklar konusunda kısaca devrimci mücadele konusunda pasifizmi derinleştirmiştir. Bu noktadan hareket edilince «eylem» gereksizleşmekte ve böylece bir yandan TİP örgütü ve kadroları gitgide atalete itilirken, bir yandan da pasifizmin teorik kılıfı *«sosyalist devrim»* slogancılığı ile geçirilmektedir.

Gençlik ve Pasifizm

TİP'in gençliğe, gençlik olaylarına bakışı, gençliğin dinamizmini değerlendiremeyişi, gençliği, gençlik eylemlerini doğru çizgiye, işçi sınıfı yanına çekmek yerine reddetmeye, bu eylemlerden kendini soyutlamaya doğru gidişi partiyi güçten düşüren, pasifizme büsbütün gömen etkenlerden biridir.

Gençlik, tâ 1968 sonlarına kadar TİP'e büyük ölçüde umut bağlamış, parti çatısı altında örgütlenmişti. En bilinçli, en fedakâr gençlik kesimlerinin partiden kopmalarının başlangıcı 1968 öğrenci olayları sırasında partinin gösterdiği atelette yatar. Aybar'a karşı Aren - Boran muhalefeti, parti içindeki çalkantı, MDD hareketinin güçlenmesi, eylemsizliğin artık gözlerden gizlenemez hale gelmesi, partinin eylemleri engelleyen, eylemlere sahip çıkmak yerine bunları burjuvazinin ağzıyla «mülkiyet, hukuk vb» gibi gerekçelerle (Komer olayları örneği) reddetme tavrı, bu kopmayı derinleştirmiştir. TİP saflarında da, gençliği toptan reddetme, hertürlü gençlik eylemini anarşizmle suçlama eğilimleri «aman ha kıpırdamayın faşizm gelir» tehdidi yoğunlaşmıştır.

Uzun bir dönem, gençliğin fedakâr, bilinçli, aktif kadrolarını içinde barındırmış olan TİP, bu unsurları bir yandan eylemsizlik, sekterlik, yanlış gençlik örgütlenmesi politikası, öte yandan da MDD'ci kanadın gençliği hareketlendirmesi gençliğe «öncülük» vermesi yüzünden kaybetmiştir. Legalite ve benzeri kuşkularla, tavizcilikle, pasifizm yüzünden daha fazla da gençliğin MDD kanadına kayışından duyulan kuşku ve çaresizlikle, gençlik eylemleri tümüyle karşıya alınmıştır. Gençlerin ve gençlik eylemlerinin topu birden küçük burjuva anarşizmi olarak nitelenmiştir.

Denebilir ki, gençlik meselesi TİP yönetici kadrosu önünde hep çözümlenmemiş bir mesele olarak kalmıştır. Gençliğin potansiyelinden yararlanma yoluna gidilmek yerine bu potansiyelden ürkülmüştür. Gerek Aybar, gerekse Boran için gençlik devrimci mücadeleye kazanılabilecek çok önemli bir unsur değil de, gerek kapitalist gerekse sosyalist dünyada hep tepki halinde, protesto halinde olan, *«hürriyet isteyen»* bir zümredir. Gençlik olaylarını bir kuşaklar arası mesele olarak görmek, böylece meseleye burjuva sosyolojisi açısından bakmak eğilimi Boran'ın yazılarında da hakimdir. (Türkiye ve Sosyalizmin Sorunları, s: 176 - 182) Boran Gençlik hareketleri konusunda şunları yazmaktadır: «Gerek Amerika'daki gerekse Batı Avrupa'daki ve daha az belirgin ve daha az bilinçli olmakla beraber bizdeki gençlik hareketlerinin iki

(Devamı Sa. 5, Sü. 3'de)

TSİP program açıklamaları

Kapitalizmin Temel Çelişkisi ve Emperyalizm

Kapitalizmin temel çelişkisinin, onu kaçınılmaz olarak yıkılışa doğru götüren temel çelişkinin *üretimin gitgide sosyalleşmesi, buna karşılık mülkiyet ilişkilerinin özel kalması* olduğunu gördük. Kapitalizmde, üretim, gitgide daha büyük birimlerde, daha fazla işçiyle, daha girift ve yoğun bir işbölümü içinde, çeşitli işler ve o işleri yapan işçiler birbirlerine daha fazla bağımlılaşarak gelişirken, yani tek tek bireylerin işi olmaktan çıkıp toplu bir iş haline gelirken, üretimin sosyalleşmesi hızlanırken, üretim araçlarının ve emek ürünlerinin mülkiyeti özel kalır. Böylece üretim güçlerinin gelişme seviyesiyle üretim ilişkileri arasındaki uyuşmazlık, uçurum, çelişki, gitgide artar. Kapitalizmi eninde sonunda mutlaka yıkacak olan temel çelişki budur.

İşte kapitalizmin bu temel çelişkisi, rekabetçi kapitalizmden tekelci kapitalizme geçilmesiyle birlikte büsbütün artar. Çünkü, daha önce öğrendiğimiz gibi, tekelci kapitalizm, yani emperyalizm aşamasında, üretim araçlarının mülkiyeti gitgide daha az özel ve daha az ellerde, «tekellerde» toplanır. Yani, yine öğrendiğimiz gibi, üretimin yapıldığı birimler, gitgide devleşirken, en ileri teknolojiyle, en çok sayıda işçiyi, en yoğun bir işbölümü içinde çalıştırırken, yani üretim en üstün sosyalleşme derecelerine, varırken, bunun tam zıddı olarak, mülkiyet gitgide daha az elde toplanır. İşte bu yüzden kapitalizmin emperyalist aşamasında, kapitalizmin temel çelişkisi olan üretimin sosyal karakteri ile üretim araçlarının özel mülkiyeti arasındaki çelişki en üst noktasına varır.

Emperyalizm, hem bu yüzden, yani kapitalizmin temel çelişkisini en yüksek boyutlarına vardırdığı için, hem de, daha önce gördüğümüz gibi, üretici güçlerin gelişmesini engelleyici pek çok ek unsuru yapısı gereği içinde barındırdığı, üretici güçlerin gelişmesini tekellerin çıkarları uğruna engellediği, asalaklığı birlikte getirdiği, kapitalizmin erken çağlarının yaratıcı ve üretici güçleri o döneme göre geliştirici rekabetçiliği yerine, dev tekeller arası rekabeti geçirdiği için, can çekişen kapitalizmdir; kapitalist üretim biçiminin sonunun yaklaştığını haber veren bir aşamadır.

Burada dikkat edilmesi ve cevaplandırılması gereken bazı sorular vardır: *Emperyalizm rekabeti ve çelişkiyi yok eder mi?*

Sosyalizmin bilimini reddeden ve emperyalizmi haklı ve yararlı göstermeye çalışan bazı sapmalara göre, tekeller rekabeti yok edecek, gitgide bir dünya tekeli doğacaktır. Bu iddiada olanlar arasında da çeşitli görüş farklılıkları vardır. Ama bir noktada zorunlu olarak birleşirler. Bu görüşe göre, emperyalizmden kendiliğinden sosyalizme geçilebilir. Yine aynı görüşün zorunlu olarak vardığı nokta, kapitalizmin çelişkisinin de böylece ortadan kalkacağıdır. Oysa, emperyalizm ve tekelleşme olgusu rekabeti ortadan kaldırmaz.

Tekelleşme hiçbir zaman yüzde yüz olmadığından, bir yanda tekeller ile tekeller dışında kalan sermaye arasında rekabet, ikincilerin aleyhine de olsa sürer gider. Rekabet aynı üretim kolundaki tekeller arasında, yani dev şirketler ve finans grupları arasında da en ağır biçimde sürer. Öte yandan, farklı üretim kollarındaki tekeller arasında da rekabet, çağımızda en somut örneklerini gördüğümüz şekilde şiddetlenir: Kömür ve metalürji tekelleri, otomotiv ve akaryakıt tekelleri arasındaki gibi... En önemlisi de, emperyalizmle birlikte, uluslararası rekabet, emperyalist nüfuz bölgelerinin, pazarların paylaşılması savaşı da büsbütün artar. Böylece tekelcilik ve emperyalizm, rekabeti kaldırmak yerine çok daha yıkıcı dev boyutlara ulaştırır. Ve artık bu rekabet, kapitalizmin ilk gelişme çağlarındaki üretici güçleri geliştirmeye yardımcı olan rekabet değil, üretici güçleri de tahrib edici bir rekabettir.

Böylece emperyalizmle birlikte ne kapitalizmin temel çelişkisi ne de diğer tali çelişkiler ortadan kalkmaz, aksine yoğunlaşır.

Ekonomik ve politik gelişmede eşitsizlik

Kapitalizmin gelişmesinin en temel kanunlarından biri de eşit olmayan gelişme kanunudur. Eşit olmayan gelişmeyi rekabet olgusu ve kapitalist üretimin zorunlu anarşisi, doğurur. Ancak eşit olmayan gelişme, emperyalist dönemle birlikte yepyeni bir karakter kazanır.

Kapitalist gelişmede önde giden ülkeler, emperyalizmle birlikte çok daha önce yeni pazarlar, yeni nüfuz bölgeleri, yeni sermaye yatırımı alanları, yeni hammadde kaynakları kazandılar. Dünya paylaşıldı. Zaman zaman eşitsiz gelişme kanununa uygun olarak yeniden paylaşım savaşları çıktı. Birinci ve İkinci Dünya savaşları yeniden paylaşım savaşlarının en iyi örnekleridir. Ekonomik gelişmedeki eşitsizlik, çeşitli emperyalist ülkelerin politik yapılarında da farklılıklar, eşit olmayan gelişmeler doğurdu. Kapitalizmin eşit olmayan gelişmesi, bir yandan emperyalist ülkeler arasındaki çelişkileri, kapitalizmi yıkılışa götürecek iç çelişkileri güçlendirirken, öte yandan tek tek ülkelerde, emperyalizmin en zayıf halkalarından kapitalizmin yıkılışını ve sosyalizme geçme imkânını doğurdu. Bunun en somut örneği emperyalizmin en zayıf halkalarından Çarlık Rusyasında sosyalizmin kuruluşu oldu.

Böylece emperyalizm çağında, kapitalizmin temel çelişkisi, ikinci dereceden çelişkilerin de yardımıyla daha da ağırlaştı.

Anti Emperyalist mücadelelerin etkisi

Emperyalizmin gelişmesi, onun gitgide daha fazla nüfuz kazanması, baskısını, tahakkümünü, yerli sömürücü sınıflarla da ortaklıklar kurarak artırması demekti. Bu baskının ekonomik, siyasi, askerî, olabileceğini gördük. Buna karşılık sömürülen halkların mücadelesi de son çeyrek yüzyıl içinde şiddetlendi ve Asya'da, Afrika'da Latin Amerika'da başarılar, zaferler kazandı. Emperyalizmin her yediği darbe, onun iç çelişkilerini yoğunlaştırdı ve yeni yaralar açtı. Böylece ezilen, sömürülen halkların önüne geçilmez mücadelesi, emperyalizme yeni darbeler indirerek onun kaçınılmaz sonunu yaklaştırdı, yaklaştırmaya devam ediyor.

Sonuç

Kapitalizmin emperyalist aşamaya varmasıyla birlikte, onun yapısından doğan temel çelişkisi: üretimin sosyalleşmesi karşısında üretim araçlarının mülkiyetinin özel kalması, en yüksek boyutlarına ulaştı. Üretim güçleriyle üretim ilişkileri arasındaki uyuşmazlık yoğunlaştı. Ayrıca emperyalizm, kendi çöküşünü beraberinde taşıyan iç çelişkileri de, ortadan kaldıracağı yerde artırdı. Rekabet ortadan kalkacağına, her defasında emperyalist sistemi biraz daha sarsan dev boyutlara, tekeller, finans kapital grupları, emperyalist uluslararası rekabet boyutlarına vardı. Bütün bunlara ek olarak emperyalizmin sömürüsü altındaki ülke halklarının ulusal kurtuluş mücadeleleri her gün biraz daha güçlenerek, emperyalist sistemi kökünden sarsmaya başladı. Emperyalist aşamanın temel çelişkisinin sonucu olarak, emperyalist ülkeler burjuvazisi ile işçi sınıfı arasındaki çelişki gitgide güç kazandı. Sınıf mücadelesini yumuşatmaya yönelik sosyal demokrat yöntemler, emperyalist sömürüden işçi sınıfına ve emekçilere küçük bir pay ayırma gibi geçici tedbirler de artık büyük ölçüde kâr etmez oldu. Metropol ülkelerin işçi sınıfı mücadelesi güçlenmeye başladı. Emperyalist sömürü sisteminin aldığı yaralar, anti emperyalist mücadelenin güçlenmesi, emperyalist sömürünün gün geçtikçe daha ağır darbeler yemesi emperyalist anavatanlarda kapitalizmin buhranlarına ek olarak yeni ekonomik ve siyasal buhranlar doğurdu ve kapitalizmin buhranını yoğunlaştırdı.

Böylece, kapitalizmin emperyalist çağında kapitalizmin temel çelişkisi ve kapitalizmden daha ileri bir üretim biçimine: *sosyalizme*, geçişi sağlayacak tüm çelişkiler olağanüstü arttı. Kapitalizmin can çekişmesinin sonuna, kapitalizmin ölümüne doğru yaklaşılmış oldu.

Şüphesiz ki bu geçiş kısa sürede ve sancısız olmayacak, ama kapitalizmin kaçınılmaz sonunun bütün belirtileri, bugün dünya emperyalist sisteminin sancı ve bunalımlarında kendini gösteriyor. Sosyalizm gün geçtikçe yaklaşıyor.

«Kapitalizmin devri buhranları» adlı yazı dizimizin geçen haftaki bölümü dizgi ve tertip hatalarından dolayı anlaşılmaz hale geldiğinden aynı yazıyı bu hafta yeniden yayınlıyoruz. Özür dileriz.

KİTLE

Kapitalizmin devri buhranları (III)

Savaş sonrası buhranları

Bu haftaki yazımızda İkinci Dünya Savaşı sonrasını biraz daha yakından incelemek istiyoruz. Devri buhranların bu dönemde de sürdüğünü, emperyalizmin ve kapitalizmin niteliklerinde değişen bir şey olmadığını göstermek istiyoruz.

Burjuva ekonomistleri kapitalizmde devri buhranların sürdüğünü inkâr ederler ve bu iddialarına kanıt olarak 1929—32 buhranını örnek gösterip, böyle olayların artık olmadığını, onun geçmişte kalmış özel bir durum olduğunu ileri sürerler. Bu çapta bir krizin bir daha tekrarlanmamış olması, onları buhranların tamamen ortadan kalktığı sonucuna vardırır.

Küçük burjuva sosyalisti bazı akımlar ise kapitalizmin artık devri bir gelişme göstermediğini ve sürekli bir krizde olduğunu ileri sürerler. Günümüzde eskiden olduğu gibi inişli çıkışlı bir gidiş değil, tersine sürekli kriz içinde bulunan bir dünya kapitalizmi olduğunu savunurlar.

Gerçekte ise günümüzde bile hiçbir kapitalist ülke ekonomik hayatında önemli devri sallantıları ve geri dönüşleri önliyememiş, giderememiştir. Sanayide yüksek büyüme hızı elde edilen dönemleri mutlaka daha düşük büyüme hızı sağlanan dönemler izlemektedir. Bütün kapitalist ülkelerde bu durum halâ devam etmektedir. Kapitalist ülkelerin sanayi üretiminin tarihsel gelişimine bakarsak şunu görürüz: 1889'dan 1913'e kadar sanayi üretiminin büyüme hızı %4 1913'den 1937'ye kadar %2 ve 1948'den 1967'ye kadar ise %5'dir.

TABLO
BAZI EMPERYALİST ÜLKELERDEKİ DEVRİ EKONOMİK GELİŞME
(Sanayi üretiminin bir önceki yıla göre yüzde olarak gösterdiği değişme)

Yıl	ABD	B. Al.	Japonya	İngiltere	Fransa	İtalya
1952	3.4	6.8	9.7	—3.1	1	2.3
1953	8.7	8.8	20.6	5.3	1	9.9
1954	—6.	11.5	7.3	8	10	9
1955	12.8	15.9	6.8	5.6	9.1	9.2
1956	3.5	8.4	24.2	± 0	7.9	7.6
1957	0.7	5.3	14.6	1.2	8.8	7,6
1958	—6.9	2.9	±0	—1.2	4.1	3.5
1959	12.7	7.4	19.1	6	1.3	11,9
1960	2.9	11.3	25.	6.7	9	15.2
1961	0.9	6.3	18.6	± 0	5.9	10.5
1962	7.8	4.3	8.4	1.1	4.4	9.5
1963	5.	3.4	11.1	4.2	6.4	8.7
1964	6.4	8.6	16.	8.	8.	1.
1965	8.5	5.2	3.4	2.8	1.9	5.
1966	8.9	1.8	13.3	1.8	7.3	11.3
1967	1.2	—2.4	19.1	± 0	2.5	8.5
1968	4.6	11.8	17.3	5.3	4.1	6.3
1969	4.4	13.	16.8	3.4	12.7	3.7
1970	—2.7	6.1	16.2	1.6	5.6	6.4
1971	—0,2	1.8	4.7	0.8	5.3	—2.7

Tablo 1'de görüldüğü gibi kapitalist ülkeler arasındaki artan eşitsizlik ekonominin gelişmesinin devri karakteriyle birlikte gitmektedir. Tablo kapitalist ekonomilerde yükselme dönemlerini zorunlu olarak alçalma dönemlerinin izlediğini ve kapitalist ülkeler arasındaki eşitsiz gelişmenin bunu daha da artırdığını açıkça göstermektedir. Sadece bu tabloların dikkatle incelenmesi bile kapitalizmin artık devri karakterini yitirdiğini ileri süren burjuva ve küçük burjuva ideologlarının görüşlerini çürütmeye yeter.

Savaştan sonra ilk ekonomik buhran ABD'de daha 1948-49'da meydana geldi. Sanayi üretimi bir yıl içinde %10 geriye gitti, işsizlerin sayısı 3.7 milyona çıktı. Yatırımlardaki azalma %17'yi bulurken imalât sanayiinde bu oran %31'e kadar çıkıyordu. Bu ekonomik kriz, ABD'de o sıralarda gündemde olan tarımsal krizle birleşince çiftçilerin yıllık gelirleri 1950'ye kadar %25 oranında bir düşüş gösterdi. Bu sıralarda ABD'de oldukça önemli bir miktarda tarımsal fazla üretim mevcuttu. Halbuki aynı yıllarda Avrupa dahil bütün dünyada açlık hüküm sürüyordu. ABD hükümeti ek harcama alanları yaratarak üretimin düşmesini engellemeye çalışıyordu. Bu amaçla başvurulan en etkili yol askerî harcamaların artırılmasıydı. 1949'da sadece federal hükümetlerin harcamaları %10 artmıştı. Sonuç Kore savaşı, ABD emperyalizminin Kore halkına alçakça saldırısı oldu. Bu zamandan beri askerî harcamalar, silâhlanma ve ekonominin militarize edilmesi bütün emperyalist ülkeler tarafından şiddetle uygulanan bir metot olmaya devam ediyor.

1940'ların sonlarında Batı Avrupada, savaşın yarattığı ekonomik çöküntünün tamiri, kapitalist ekonominin yeniden düzenlenmesi ve kurulması henüz tamamlanmamıştı. Bu yüzden ekonomik buhranların Avrupa'da ortaya çıkması ve bütün dünyayı sarsacak bir nitelik kazanması ancak 1957-58'de mümkün oldu. 1957-58 buhranı öncelikle, sanayi üretiminin %14 gerilediği ABD'den başladı, uzun süre bu ülkenin ekonomisinin çeşitli dallarında oyalanıp sonra dünyaya yayıldı. Finansman ve kredi alanlarında derin sarsıntılar meydana geldi, borsalarda hisse senetleri 1,5 yıl boyunca sürekli düşüş gösterdi. Buhrandan en çok etkilenen gene her zamanki gibi işçi sınıfı oldu. 1957'de üretimin sınırlanmasıyla ABD'de 1,9 milyon kişi işini kaybetti, 1956'da 2,8 olan toplam işsiz sayısı 1958'de 4,7 milyona çıkmıştı, Sanayide çalışan işçilerin gerçek ücretleri %14 düşüş göstermişti.

Fazla üretim şeklinde ortaya çıkan üretim alanındaki devri buhranlar artık her defasında dünya çapındaki bir ticaret krizi ve para bunalımıyla birlikte geliyordu. Emperyalist ülkelerin tekelleri kendi dikte ettikleri dünya piyasası fiyatlarıyla az gelişmiş ülkelerin ihraç ettikleri hammadde ve yarı işlenmiş ürünlerin fiyatlarını düşürüp kendi sattıkları sanayi ürünlerin fiyatlarını sabit tutabiliyorlardı. Bu durum her zaman az gelişmiş ülkelerin aleyhine oluyor, sonuçta dünya çapında bir talep yetersizliği meydana geliyordu. Az gelişmiş ülkelerin sattıkları mallar ucuzlarken, aldıkları pahalılandığı için, gelirleri sürekli olarak azalma gösteriyor ve bütün malî sistemleri altüst oluyordu. İthalâtı sınırlamak, yatırımları durdurmak zorunda kalıyorlardı. İşsizlik son derece artıyor, yığınların sefaleti had safhaya çıkıyordu. Böylece emperyalist ülkelerdeki buhran kat kat artarak az gelişmiş ülkelere aktarılıyordu.

1959'a kadar ABD'de nispeten bir yükselme gösteren büyüme hızı bu tarihte %12,7'ye çıkmıştı, ama bu yükselme daha fazla sürmedi ve 1962'de yeniden %0,9'a düştü. Yeni bir buhran kapıdaydı. Buhranı önlemek için yapılabilecek tek şey vardı; o da, silâhlanma ve savaştı. Vietnam savaşı başlatıldı. Kapitalizmin ayakta kalabilmesi için savaş gerekiyordu, milyonlarca Vietnamlının ölmesi, koca bir ulusun özgürlüğünün yokedilmesi gerekiyordu. Ama kısa zamanda bu yolun da çıkmaz olduğu ortaya çıktı. Vietnam halkının mücadelesi Amerikan emperyalistlerinin hevesini kursağında bırakmış, 1967'de büyüme hızı gene %1,2'ye düşmüştü.

Bu durum diğer emperyalist ülkelere, özellikle Federal Almanya'ya da yansımıştı. Sermayenin yoğunlaşmasının ve merkezileşmesinin ve üretimin sosyalleşmesinin eriştiği yüksek seviye, bir ülkede başlayan buhranın çok kısa bir zamanda bütün kapitalist ülkelere yayılmasını ve buhranın genelleşmesini doğuruyordu. 1967'de Almanya'da üretim savaştan sonra ilk kez mutlak olarak geri gidiyordu; «ekonomik mucize» iflâs etmişti. 1967'nin ilk yarısında toplam sanayi üretimi %6 düşerken, kömür üretimi %12, makine yapımı %16, taşıt imalâtı %21, televizyon imalâtı ise %2 azalıyordu. İşçilerin gerçek ücretleri de düşmüştü. Ekonomik büyüme döneminde işçi sınıfının elde ettiği birçok ekonomik ve sosyal hak bu dönemde tekeller tarafından çeşitli oyunlarla ellerinden alındı. Aynı dönemde yoğun bir para bunalımı da söz konusuydu. İngiliz hükûmeti sterlin'i devalüe ederken ABD hükümeti de döviz kısıtlamaları getiriyordu.

1969—70 de kapitalist dünya yeniden büyük çalkantılara sahne oldu. Buhran gene ilk defa ABD'de başladı. Bu buhran aynı zamanda 1945 sonrasında ABD'nin gördüğü en büyük ekonomik buhrandı ve özellikle ekonominin artan çürüklüğünü ve güçsüzlüğünü gösteriyordu. Aynı yıllarda ABD emperyalizmi Vietnam halkına karşı saldırılarını yoğunlaştırıyor. silâhlarnma ve savaş harcamalarını artırıyordu. Ama bütün bunlar son tahlilde kendi çürümüşlüğünü artırmaktan başka bir işe yaramadı. İşsizlik 1970'de resmi kayıtlara göre 6 milyona çıkmıştı, enflâsyon ve fiyat artışları hızla ilerliyordu.

Sanayi üretimi ve ekonomik büyüme oranları diğer emperyalist ülkelerde de düşüş gösterdi. Japonya'da büyüme oranı sıfıra düşerken İngiltere'de —1.2, Almanya'da 2.9, İtalya'da 3,5 ve Fransa'da 1,3 idi. Bütün kapitalist ülkelerde ekonomik gelişme en alt seviyeye düşmüştü. Kapitalist dünyanın toplam üretiminin dörtte üçünü sağlayan bu ülkelerde üretim miktarları mutlak olarak düşmüş, büyüme sınırlanmış ve durgunluk her tarafı sarmıştı. Buhran en fazla maden ve kömür çıkarma, maden işleme ve makine imalâtı alanlarında kendini duyurmuştu. Buhrandan en çok bu iş kollarında çalışan işçiler etkilenmişti.

Nikson yönetiminin başlattığı ticaret savaşı da, doların kapitalist dünyadaki hakimiyetini sürdürmesine yardımcı olamadı. Dolar süratle değer kaybediyor, dünya piyasalarında istenmeyen para haline geliyordu. 1970—71 de İtalya ve İngiltere'de üretim mutlak olarak geriledi, Almanya'da tıkandı, Japonya'da ise büyüme hızı düştü. Enflâsyon oranı bütün ülkelerde yükseldi. Ve nihayet 1971 de dolar, yıllardır ilk defa devalüe edildi.

Savaş sonrasındaki kapitalist gelişmeyi kısaca böyle izledikten sonra buradan çıkaracağımız sonuçları şöyle özetleyebiliriz: Devri karakter hala sürmektedir, kapitalizmin temel kanunlarında değişen hiçbir şey yoktur. Periyodik fazla üretim buhranları gene gündemdedir ve belli aralarla kapitalist ekonomileri sarsmaktadır. Fakat kapitalist buhranlar tek tek kapitalist ülkelerde ve beraberce kendi aralarında eski dönemlerde olduğundan çok daha eşitsiz bir şekilde gelişmekte ve çelişmeleri çok daha büyük ölçüde keskinleştirmektedir. Fazla üretim buhranları her defasında daha yoğun bir finans ve para bunalımı ile birlikte gelmektedir. Üretimdeki en küçük bir gerileme ya da büyüme hızlarındaki en küçük bir düşüş, eskisinden çok daha büyük ekonomik ve sosyal sarsıntılara yolaçmaktadır. Sonuç olarak kapitalizmin genel buhranı daha da derinleşmektedir.

Bütün bunlara paralel olarak dünya çapındaki devrimci akımlar güçlenip gelişmekte ve emperyalizmi tehdit etmektedir. Sosyalizmin artan başarıları, ulusal kurtuluş savaşlarının zaferleri ve uluslararası işçi sınıfı hareketinin devrimci mücadelesi, emperyalizm ve kapitalizmi daha da sıkıştırmakta, kendi iç çelişmelerini çözemez hale getirmektedir.

Gelecek yazımızda kapitalizmin günümüzdeki durumunu ve genel buhranın günümüzde ulaşmış olduğu seviyeyi ve bunun çeşitli alanlardaki yansımalarını incelemeye çalışacağız.

Sömürücülerin tecrit oyunlarını bozalım

(Baştarafı sayfa 1'de)

içindedir. İşte son haftalara bu şekilde giren Türkiye toplumunda emekçilerin üzerinde hem ekonomik sıkıntı hem de politik ve anti-demokratik baskılar yoğunlaştırılmıştır.

Buna karşılık işçi sınıfımız başta olmak üzere halkımız ciddi bir uyanış ve hareketlenme içindedir. Özellikle güncel ekonomik ve demokratik talepler çerçevesinde yoğunlaşan bu hareketlenmeyi, grev yasaklamak, gecekondu yıktırmak, işçilerin üzerine tank ve panzer tankı göndermek yüzlerce işçiyi gözaltına almak, devrimci işçileri atmak şeklinde bastırmak isteyen egemen sınıflar, ayrıca doğudaki emekçi halk üzerindeki zulüm ve tahakkümlerini, militarist ve şovenist uygulamalarını da yoğunlaştırmışlardır. Buna rağmen işçilerin aktüel bir demokratik sorunu olan referandum kampanyası yurt düzeyinde yaygınlaşmış, çalışma bakanı referandum vaadinde bulunmak zorunda kalmış, Adana'da iş mahkemesi iki işyerinde referandum kararı almıştır.

Öte yandan yıllardır gençliğimizi bunaltan gerici müfredat ve yönetimlere karşı, anti-demokratik üniversite ve dernekler kanununa karşı bugün otuz bini aşkın öğrenci güncel demokratik istekleri için boykota girmişlerdir. Bu boykotlardan bir kısmı başarıya ulaşıp, meyvasını vermiştir.

Öte yandan gerek işçi sınıfımız, yoksul köylülüğümüz gerekse öğrenci gençliğimiz giderek artan bir politikleşme süreci içindedirler. Orta Doğu halklarının kaderleri üzerinde pazarlık yapmağa gelmeğe hazırlanan Kissinger'i protesto etmek için gerek işçi sınıfının sosyalist partisi, gerekse öğrenci gençliğimiz sembolik protesto davranışlarına girişmişlerdir. Emperyalizme bağımlı yerli sömürücü faşist mihraklar, TSİP'in ve gençliğin karşısına silâhlı komando sürülerini çıkarmışlar ve kan dökmüşlerdir. Bu saldırılar doğrudan doğruya halkımızın demokrasi ve bağımsızlık, dolayısiyle sosyalizm mücadelesini hedef almıştır. Amaç olayları bir sağ-sol çatışması gibi göstermek devrimcileri ve öğrenci gençliği halktan tecrit etmeğe çalışarak, dikkatleri egemen sınıflar üzerinden kaydırmak, bilinçsiz kitlelerde hedef şaşırtmak, küçük burjuvazinin bir bölüğünü ürküterek, gençlikle diğer devrimci ilerici güçleri biribirinden ayırmaktır. Kendi suçlarını örtbas etmek amacını güden sömürücü güçler bu oyunlarında Kissinger'in şakşakçılığını yapmak zorunda kalarak bir kez daha suçüstü yakalanmışlardır. Devrimci gençliğin görevi bu tecrit oyunlarını çok iyi kavramak emekçi kitlelerden ve işçi sınıfından tecrit olmaksızın faşist saldırıları püskürtmek, ve emekçi halkımızın kurtuluş mücadelesinde işçi sınıfının arkasında yer almaktır. Öğrenci gençliğin mücadelesi halkımızın mücadelesinin bir parçasıdır ve bu mücadele işçi sınıfı dışında düşünülemez. Halkımızın topyekûn mücadelesinin başarıya ulaşmasının, işçi-köylü temel ittifakının kurulmasının ve devrimci gençliğin dinamizminin halk içinde güçlenmesinin baş şartı işçi sınıfının öncülüğü ve işçi sınıfı partisinin, politik örgütlenmesinin güçlenmesidir. Bu acil ve zorunlu birinci şart yerine getirilmediği takdirde başarı ummak bilim dışı bir tutumdur.

Gençliğimiz anti-faşist, anti-emperyalist, anti-şovenist mücadelede yılmadan yürüyecek, her geçen gün halkla daha da bütünleşerek, işçi sınıfının öncü disiplinine girerek, halkımızın gücüne güç katacaktır. Gençlik içindeki sosyalist militanların görevi faşist oyunlarını bozmak ve işçi sınıfı ile öğrenci gençlik arasındaki bağıntıları güçlendirmektir.

Türkiye Işçi Partisi'nin eylem anlayışı

(Baştarafı sayfa 4'de)

temel ortak niteliği var görünüyor:..» (s. 180) Boran Türkiye'de gençlik hareketlerini emperyalist metropollerdekinden daha az bilinçli olarak nitelerken, herhalde önemli bir yanılgıya düşüyor ve gençliğin geri kalmış, sömürülen ülkelerdeki Batı kapitalist dünyası gençliğinden çok daha bilinçli ve devrimci yapısını gözden kaçırıyordu, 1969-1970'lerde TİP gençliğin çok önemli bir bölüğünden kopmuştu. Bir zamanlar TİP'in yan örgütü durumundaki Fikir Kulüpleri Federasyonu MDD hareketinin eline geçmiş Dev-Genç olmuştu. TİP'in kurdurduğu Sosyalist Gençlik Örgütü ise 1970'lerin tozu dumanı arasında ve pek çoğu Emeğin en sekter kanatlarının görüşünü benimsemiş yöneticilerin elinde kendi içine ve pasifizme gömülüp kaldı.

Tavizcilik ve sınırları zorlama

TİP'te kavranmamış olan, o pasifizmin de temelinde yatan gerçek, demokratik mücadelenin önemi, yani egemen sınıfların koydukları sınırların işçi sınıfı öncülüğünde tüm emekçi sınıf ve tabakaların, tüm demokratik güçlerin ortak mücadeleleriyle zorlanabileceğiydi. TİP bu mücadeleyi yürütmek yerine, konulmuş olan sınırlar içinde kalmaya dikkat göstermeyi tercih etti. Yapısı onu bu tercihe götürdü, Anti-emperyalist mücadeledeki pasifizm, ittifakların reddi, gençlik meselesinin kavranmayışı ve önemsenmeyişi özünde buydu. Bu tutum, ister istemez mevcut düzene tavizcilik tohumları taşıyordu. TİP'in ilk meşruiyet kazanma dönemindeki demokrasi mücadelesi asla inkâr edilemez ve küçümsenemez, ama parlamentoya girildiği 1965 seçimlerinden sonra, bu meşruiyet mücadelesinde de durgunluk ve gerileme, onun yerine içine yerleşilen mevcut düzene uyma ve tavizler verme eğilimlerinin güç kazandığı görülür.

Teori ve eylemiyle TİP ideolojisi, sonunda pasifizme vardı. Doğuş hastalıklarının getirdiği tavizcilik, parlamentarizmin ürünü olan egemen sınıfların çizdiği sınırlar içinde kalma tutkusu bir yanda pasifizm öte yanda sekterlik olarak yansıdı.

Anti emperyalist eylemlerin karşısına, «aman faşizm gelir» diye çıkanlar, Komer'in araba sının yakılması üzerine panik içinde bildiri üzerine bildiri üzerine bildiri yayımlayıp, olayı *«mala tecavüz ve hukuk yönünden tasvibi mümkün olmayan»* bir olay olarak niteleyenler, her türlü kitle eyleminin dışında kalan veya sadece pasif direnme, pasif protesto(!) önerenler, eylem platformu olarak soyut tartışma alanını seçtiler, Öte yandan, «hareket bereket» mantığının, örgütsüzlük anarşisinin, eylemin araç değil amaç haline getirilmesinin kol gezdiği bir ortamda, böyle bir pasifizm TİP'i kadrolardan ve kitleler den soyutlar, boşaltır, daha da güçsüzleştirirdi. Nitekim öyle oldu.

1965'de Aybar şöyle diyordu: «Bizi zorla iktidara gelmek isteyen bir parti olarak görmek isterler... İsterler ki yeraltı çalışmalarına girişelim ve efendiler kolayca hakkımızdan gelsinler. Hayır, biz Anayasacıyız, oyuna gelmeyiz... Demokrasiyi bırakıp yeraltına inmek için, çılgın olmak gerekir, Bizim aklımız başımızda.» (9 Mayıs 1965 tarihli TİP Genel Yönetim Kurulu toplantısında Aybar'ın konuşması, Kaynak: Bağımsızlık Demokrasi, Sosyalizm, s: 387)

Aren ise, 1966'da İstanbul İl Kongresinde şunları söylüyordu: «...Türkiye'yi idare etmiş kimselerin hiçbiri vatan haini değildir, Hepsi Türkiye'yi kalkındırmak istemiştir... Kimseye hainlik atfedemeyiz, etmek bizi yanıltır, Sonra demokratik düzende siyasî rakiplerimize vatan haini diyemeyiz. Dersek, iktidara gelince onlara ağır cezalar vermemiz gerekir. Kimseyi kellesini feda etmek durumunda bırakamayız. Bu demokratik düzenle bağdaşamaz.» (Yön, 4 Kasım, 1966) Yine Aren, 1964'de bir yazısında, «Bu sebepten, Türkiye İşçi Partisinin mevcudiyeti, herkesin, hakim sınıfların da yararınadır.» diyebiliyordu. (Sosyal Adalet, yıl 2, sayı 7, s: 4)

Daha sonraki «Aman faşizm gelir» kuşkusu, eylemlere katılmama, hatta reddetme eğilimi, hep bu düzene tavizciliğin sonucu oldu.

Böylece devrimci teorinin daha baştan sağlamca kabul edilmemesi, Türkiye somutuna uygulanamaması, bunun getirdiği doğuş hastalıkları ve başlıcası parlamentarizm, eylemde pasifizm olarak yansıdı. Pasifizm yüzünden hareketin gerisinde kalan ve güçsüzleşen, kadrolarını kaybeden TİP, o pasifizme kılıf olarak görünüşte sol sekter «sosyalist devrim» strateji ve sloganını geçirdi, Sosyalist devrim, ittifakları, demokratik mücadeleyi, anti-emperyalist mücadeleyi redde vardı, Böylece ne söylenirse söylensin, fiilen, «işçi sınıfının öncülüğü», «devrim» ve «iktidar» reddediliyor, en azından çok uzakta, bilinmeyen bir tarihe erteleniyor, Pasifizmin kol gezmesine ortam hazırlanmış oluyordu.

Varılan bu nokta şüphesiz 1960 sonrasının pek çok objektif şartının, objektif ortamın da bir sonucuydu. Ama TİP'in 10 yılını ve pasifizmi sadece objektif şartlarla açıklamak mümkün değildir. Burada, yönetici kadronun, doğuştan hastalıklarla etkili şekilde mücadele etmeyen, pasifizme kapılan, devrimci ortama dalmaktan kaçınarak, oturduğu yerde, sadece parti olmanın kendisine bir hak verdiği inancıyla «öncülük» iddia eden yönetici kadroların niteliği, yani sübjektif etkenler üzerinde durmak, bu etkeni de mutlaka ve güçlü şekilde hesaba katmak gerekir.

TİP'in 10 yılından çıkan derslerden biri de, öncülüğün ancak devrimci ortamda mücadele vermekle sağlanabileceği, eylemsizliğin bir örgütü yıkacak en önemli nedenlerden biri olduğu, devrimci ortamı değerlendiremeyen ve bu ortama tüm gücüyle girmeyen sosyalist örgütün, devrimci birikimi asla toparlayamayacağı ve yanlışlardan arınamayacağıdır,

TİP'in doğuş hastalıkları ve bu hastalıkların sonuçlarından olan eylemsizliği, tavizciliği ve giderek vardığı sekterliği örgüt yapısında nasıl yansıdı? Gelecek hafta Türkiye İşçi Partisi'nin örgütünü göreceğiz.

Paşabahçe şişe cam'da çocuk işçiler nasıl sömürülüyor

Paşabahçe Şişe Cam (Sanayii AŞ.) Fabrikasında çocuk işçiler çırak olarak çalıştırılmaktadır. Bunlar çoğunlukla fabrika işçilerinin çocuklarıdır. Ortalama olarak 200 civarında çocuk işçi çalıştırılmaktadır. Bunlar işe girerken velileriyle (babaları) işletme müdürü arasında bir protokol imzalatılmaktadır. Bu protokola göre «çırak çocukların» imtihanı kazanması, bir ustanın yanında 20 gün çalışması neticesi işçi kadrosuna geçirileceği gösterilmiştir. O zamana kadar verilen para saat ücreti 150 kuruştur ve ortalama ele geçen para ayda 300 T.L. dir. Bu çocuk işçiler iş konusunda açıkça yasaklanmasına rağmen gece vardiyarlarında da çalıştırılırlar. Ve bunların hemen hepsi 18 yaşına kadar işçi kadrosuna geçirilmeden işçi olarak çalıştırılır. Bu da yukarda bahsettiğimiz maddeye dayanarak yapılmaktadır. Yani çocuk işçiler bir ustanın yanında 18 gün çalıştırılıp diğer ustanın yanına verilmekte o ustada da 20 gün tamamlatılmamakta ve bu senelerce sürmektedir.

Son olarak bu katmerli sömürüye karşı çıkan (fabrikada azınlık sendika durumunda olan) Disk'e bağlı HÜR-Cam-İş sendikası aracılığı ile durumu Bölge Çalışma Müdürlüğüne duyurup bu kanunsuzluğun önlenmesini istemişlerdir. (13 kişi dilekçe yazmıştır). Fabrikada çoğunluk olan Türk-İş'e bağlı sarı Kristal-İş sendikası o zamana kadar duruma seyirci kalırken paçaları sıvamış, bu kanunsuzluğu duyurma eylemini önlemek için işverenle her zaman olduğu gibi, birlik olup haklarını arayan çocukların işine son verdirtmiştir. Daha sonra işten atılan çocuklardan birinin babası Kristal-İş temsilcisine gittiğinde şu söylenmiştir. «Çocuklar dilekçelerini geri alsınlar, ondan sonra bize gelin! Biz o zaman işe sokabiliriz».

Şimdi diğer işçi çocuklar da atılma tehlikesiyle yüzyüzedir. Disk Genel Sekreteri K. Sülker araya girmiş, Şişe Cam Fab. Aş. yöneticileri ile görüşmüştür,

Bu olay bize neleri göstermektedir.

1 — Sarı sendikacılar, devrimci sendikaların güçlenmesini önlemek için işçinin ekmeğini bile elinden almaktan çekinmezler.

2 — Patronların ve sarı sendikaların en dayanamadıkları şey işçilerin hak araması, kanunların uygulanmasını istemesidir.

3 — Bölge Çalışma Müdürlüğü patronlar ve sarı sendikacılarla ortak bir şebeke olarak çalışmaktadır.

4 — Patronlar kendi iktidarlarının çıkarttıkları kanunları bile uygulamamaktadırlar.

5 — «Çıraklık» diyerek genç işçiler alabildiğine ve katmerli olarak sömürülmektedir.

Faşist saldırılar

(Baştarafı sayfa 1'de)

gerlendirerek yeni faşist saldırıların olabileceğini belirterek örgütü uyarmış, partililerin uyanık ve hazırlıklı olmalarını, ertesi gün İzmir'de yapılacak olan Referandum mitinginde güvenlik görevlilerinin arttırılmasını kararlaştırmıştır.

TSİP Başkanlık Kurulu yaptığı açıklamada ayrıca şu noktalara dikkati çekmiştir: «Egemen sınıflar hükûmet kurmaktan aciz bir durumdadır, Pahalılık alabildiğine artmış, piyasada en basit gıda maddeleri bile bulunmaz olmuştur, Sömürücü egemen güçler biribirleriyle çıkar ve hükümet kavgasına düşmüşlerdir, Halkımızın üstünde yoğunlaşan yokluk, pahalılık ve işsizliğin tek sorumlusu olan yabancı ve yerli sömürücüler, kendi suçlarını ve hükümet kuramaz durumdaki aczlerini örtbas etmek için, dikkatleri başka yöne çekmek, karışıklık yaratarak faşist saldırıları sağ-sol çatışması gibi göstermek ve demokrasi-bağımsızlık mücadelemizi zaafa uğratmağa, devrimcileri halktan tecrit etmeğe çalışmak için bu saldırıları düzenlemişlerdir, Ne var ki «milliyetçi» faşistler kendi kendilerini ele vermişler, Amerikanın Kaatil Kissinger adıyla bilinen dışişleri bakanını protesto eden gençlere saldırarak, milliyetçilikte bile sahtekâr olduklarını, Türkiye emekçilerinin düşmanı olduklarını bir kez daha ispatlamışlardır. *Kaatil* lâkabı Kissinger'e dünya halklarının taktığı bir addır, Ve Şili'den, Yunanistan ve Kıbrıs'a, Filistin ve Orta Doğu'ya, Kamboç ve Hindiçini'ye kadar son yıllarda ABD emperyalizminin döktüğü kanların cellatlığını Kissinger yapmıştır, Kissinger'in Türkiye'deki faşist uşakları da, ağababalarının cinayet, kan ve barut suçlarını devam ettirerek, devrimci gençliğin kanını dökmüşlerdir. Gençliğimiz ve tüm emekçi halkımız bu alçakça saldırıları geri püskürtmesini ve faşist oyunlarını boşa çıkarmasını bilecek ve bağımsızlık-demokrasi mücadelesinde yılmaksızın yürüyecektir. Türkiye ve dünya halklarının laneti emperyalizmin ve faşizmin üzerinde yoğunlaşmıştır. İşçilerin birliği ve halkların kardeşliği sloganını benimsemiş olan Partimiz ve devrimcilerimiz gerici ve faşist tertipleri bozacak ve *gençliği halktan tecrit etme çabaları* sökmeyecektir. Görevimiz işçi sınıfının siyasi ve örgütlü öncülüğünde kenetlenmek işçi-köylü ve gençliğin mücadelesini omuz omuza ve daha da güçle sürdürmektedir,

Halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi hedefine ulaşacaktır

kitle haftalık gazete

İşçi sınıfı hareketi ve TSİP

Çok değil sadece son dört ayda emekçi sınıf ve tabakalar tarafından girişilen demokratik ve ekonomik direnişlere kabaca bir göz atılsa Türkiye'nin 1974 sonbaharında yaşadığı büyük dönemeç farkedilecektir. İşçi sınıfımızın direnişleri büyük nitelik değişimlerine uğramış, grevlerin, direnişlerin temelinde üç beş kuruşluk ücret zammının üstünde siyasal yanı ağır basan nedenler yatar hale gelmiştir.

Kestirme bir deyimle yüzyılı aşan bir mücadele geleneğinin içinden kopup gelen işçi sınıfı hareketi ekonomik örgütlenmesindeki son aksaklıkları süratle onarma aşamasına ulaşmıştır. Sendikalar artık «sarı» yada «devrimci» gibi sıfatlardan bağımsız olarak sözedilemez hale gelmiştir. Ve sarı sendikalar hala varlıklarını koruyabiliyorlarsa bunu sadece ve sadece büyük ölçüde burjuvazinin güdümü altında olan devlet desteğine, başta sendika seçmeyi düzenleyen yasalar olmak üzere bir dizi antidemokratik yasaya borçludurlar.

Benzeri tesbitler diğer emekçi sınıf ve tabakalar için de bir ölçüde söylenebilir durumdadır. Tarım proletaryası düne kadar hayal gibi görünen sendikal örgütlenmesinde ileri adımlar atmaktadır.

İşçi sınıfımız başta olmak üzere emekçi halkımızın demokratik ekonomik ve siyasal gelişimi bu yörüngeyi izlerken, elli yıllık acılarla, kahırlarla dolu bir mücadele geleneğine yaslanan bilimsel sosyalizm de ancak bu bilimin açıklayabileceği bir doğallıkla, bir büyük dönemece gelip dayanmıştır.

Düne kadar aydınlara mahsus bir türe olma durumu ağır basan sosyalist hareket, bugün m i l i t a n l a ş m a k t a d ı r. Bilimsel sosyalizm gittikçe artan bir oranda, işçi sınıfı içinde yayılmakta, sosyalizm mücadelesi işçilerin malı olmaktadır. Bu tarihi ve önüne geçilemez bir kaynaşma, bir buluşma, bir s e n t e z'dir.

İşte Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin kuruluş, daha doğrusu var oluş gerekçesi burada aranmalıdır. Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, İşçi Sınıfımızın, bilimsel sosyalizm ile tam anlamıyla kaynaşması başladığı bir ortamdan f ı ş k ı r m ı ş t ı r.

İşçi sınıfımız başta olmak üzere emekçi halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesi, sömürüye karşı verdiği kavga her gün yeni adımlar atarak, her gün yeni sıçramalar yaparak sürüyor. Sermaye basınının kökü sınıfsal nedenlere dayanan sağırlığı, burjuvazinin kitle haberleşme araçları üzerindeki belirgin hakimiyeti, halkımızın her gün yurdun bir başka yerinde patlak veren direnişlerini, belki bize kadar ulaştıramıyor, Erzin'deki pamuk işçileri belki de İsdemir'deki işçi kardeşlerinin 15 Haziran günü giriştikleri yiğit direnişi duyamadılar; İstanbul'da panzerlere karşı gecekondusunu savunan Merdivenköylü bir emekçinin belki Erzin'deki bin pamuk işçisinin sonu zaferle biten direnişinden haberi olmadı; Ülker işçilerinin dayanışma çağrısı Demirdöküm'de yankılandıysa da belki Erdemir'e kadar ses gitmedi. Bursa ovasında binlerce otomobil işçisinin, elleri şartelleri aşağı indirip, ağızları «kendimiz seçeceğiz kendi sendikamızı» diye haykırdığında belki Otosan işçileri sarı Cevher İş'in tuzağında çırpınıyorlardı...

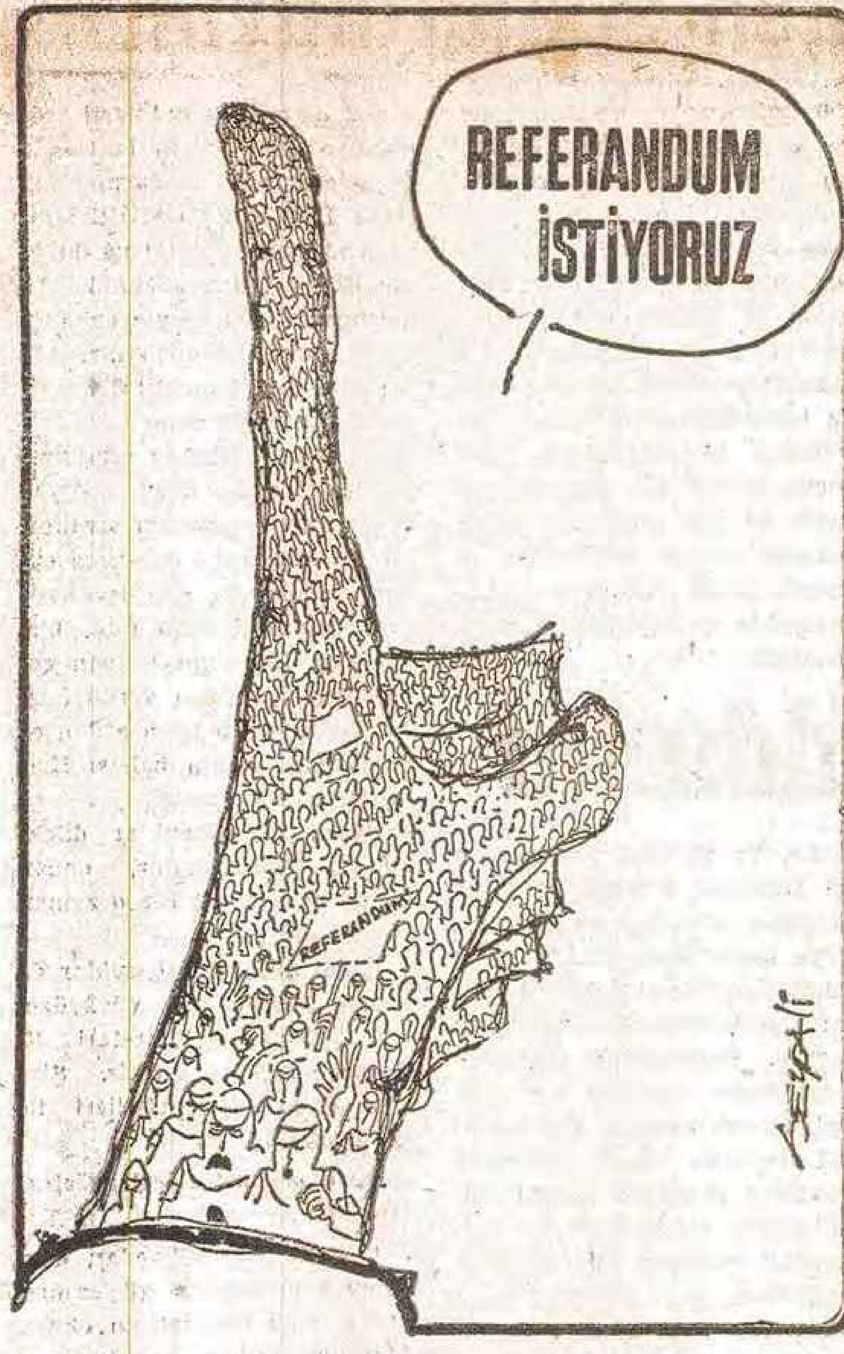
Ama hayat ve halkımızın devrimci mücadelesi sürüyor... Çürüyen ve temellerinden sallanan sermaye düzeninin, sömürgenlerin baskı ve tahakkümünün karşısında emekçi halkımızın kavgası çocukluk dönemini aşıp daha ileri aşamalara ulaşıyor. Çocukluk hastalıkları yok etmenin bilinci, beyinlerde kökleşerek, işçi sınıfımızın ekonomik mücadelesi üç beş kuruş zammın kısır çarkının üstüne çıkıyor. Tarım işçileri, dağınık, bilinçsiz, yarı köylü ırgat yığınları olmaktan kurtuluyor, örgütlü tarım proletaryası olma yolunda sendikaları kurup, içinde kenetleniyor, toprak beylerine, tarım kapitalistlerine karşı dikiliyor. İşçi sınıfının mücadelesinin bu aşamasında, yol arkadaşlarımız olan küçük üreticiler, artık taban fiyatlarını hükümetlerin lütfü olmaktan çıkarıp bir hak haline getiriyorlar.

Sermaye partileri için daha düne kadar güvenilir oy depoları olan geniş emekçi kitleler, bu gün burjuvazinin propagandalarına sırtını dönme bilincine ulaşıyor, sosyal demokrasinin yutturmacalarının geçersizliğini de her gün biraz daha kavrıyor. Daha dün bir Gıslaved işçisi haykırmadı mı:

«Sivrisinekleri tek tek öldürerek değil, bataklıkları kurutarak yok edilir sıtma. Tek tek grevlerden geçmiyor kardeşler, sınıfımızın kurtuluşu. Bataklığı kurutmak gerek, yenilmesi gereken sermaye sınıfıdır, yok olması gereken sömürü düzenidir. İşte bu yüzden sınıfımızın partisi içinde kenetlenmek» demedi mi?

Sözün kısası; bütün alametleriyle ortada: Halkımızın demokrasi, bağımsızlık ve sosyalizmin mücadelesi yeni bir dönemeçtedir. Siyasal mücadeleden bağımsız bir sendikal mücadele düşünülemez hale geldi, sendika ağalarının saltanatı yıkılmakta, tabandan fışkırıp gelen devrimci dalga, sendika yönetimlerinde söz ve karar sahibi olmaktadır. Toprak işçileri örgütlenmekte, yoksul ve küçük köylülüğün siyasi tercihleri açıklık, kesinlik kazanmaktadır. Referandum mücadelesi üç beş işçi liderinin özlemi olmaktan çıkmış, tabanın karşı konulmaz bir «dayatması» na dönüşmüştür.

Daha da önemlisi, faşist baskılar döneminden sıyrılan işçi sınıfımızın, kendi siyasi örgütü kuruluş, 50 yılın acı tatlı, büyük küçük bütün deney ve bilgi birikiminin yardımıyla, TSİP, geniş emekçi kitlelerin içinde kökleşmeye, yaygınlaşmaya, siyasi hareketin, merkezi disiplin etrafında kenetlenmesini sağlamaya başlamıştır. Bütün bunlar bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizmin mücadelesinin ulaştığı yeni dönemecin işaretleridir.

örgütleniyoruz ve kenetleniyoruz

12 Haziran günü Hacettepe Üniversitesinin malı olan Tepe Mobilya fabrikasının 446 işçisi finans kapitalin mutemet adamı, devrimci öğretim üyelerinin ve öğrencilerin baş düşmanı ve patronları olan Rektör İhsan Doğramacı'ya karşı 8 aydır sürdürdükleri grevi başarıya ulaştırdılar. Sözleşme belki büyük başarı değildi, ama Tepe Mobilya'nın 446 işçi 240 gün, karda, soğukta, jandarma baskısı altında, sıkıyönetimin ağır şartlarında direnişlerini disiplinle sürdürerek sınıfımızın demokratik mücadele zincirine bir halka daha eklediler.

15 Haziran günü ise bu de-

İSDEMİR'DEN YÜKSELEN GÜR SES

fa İskenderun'dan bir yiğit ses yükseldi. 15 Bin yapı işçisi, vurguncu inşaat mütehhitlerine, sermaye uşağı AS YE İş Sendikasına karşı haykırdılar: «Kendimiz seçeceğiz kendi sendikamızı!» İskenderun Demir Çelik (İSDEMİR) inşaatında çalışan hünerli, nasırlı eller kenetlenmiş ve işçi sınıfımızın tarihinin kilit günlerinden birinin yıldönümünde yüce bir demokratik direnişi başlatmışlardı. Polis terörü İskenderun sokaklarında günlerce kol gezdi, jandarma dipçiği yapı işçilerinin sırtına indi aralıksız, sınıfımızın bilinçli, önder işçileri hunhar bir kıyımın içinde buldular kendilerini, önde gelen işçiler hem sıcak üretimden koparıldı hem de kavga arkadaşlarından, Tutuklananlar, gözaltına alınanlar, hapishaneler, kiralık patron köpeklerinin silahlı saldırıları yıldırmadı. İSDEMİR'in işçileri, sınıfımızın mücadelesi bir adım daha atmış, acılarla da dolu olsa bir büyük deney yaşamıştı ve en önemlisi mütehhit patronlar gerilemiş ve bazı hakları kabul etmek zorunda kalmıştı.

İSDEMİR direnişinin yankıları sürüp giderken Otosan işçileri harekete geçtiler. Sendika seçme özgürlüğü için, Vehbi Koç'un değil kendilerinin seçtiği sendikanın çatısı altında mücadele etmek için direnişe geçtiler. Yeri geldiğinde demokrasi nutukları atan, vatansever olmaktan dem vuran baş sömürücü Koç, gözünü bile kırpmadan 25 arkadaşımızı işten attı. Geri kalanlara paralar vaddetti, bölmek parçalamak için denenmiş, denenmemiş bütün yollara başvurdu. Sökmedi. Belki, Otosan'daki kardeşlerimiz bugün Maden İş'in saflarında değiller, sarı Cevher İş'in tuzakları içinde mücadele ediyorlar, ama gün gibi ortada, Otosan'da ekilen tohum yeşermektedir. Ergeç kendi seçecektir kendi Sendikasını Otosan işçisi ve bu direnç bu mücadelenin halkalarından biridir, sadece biri...

BURSA OVASINDAKİ UYANIŞ

Otosan'da atılan tohum Bursa ovasında da filizlendi. Tofaş'ın, Oyak'ın, Robert Bosch'un, irili ufaklı otomotif yan sanayii fabrikalarının binlerce işçisi finans kapital güdümlü Metal İş saflarından koptular ve Maden İş'e katılmak üzere harekete geçtiler. Yıkılan duvarlar dikildi karşılarına, yasal engeller çıktı önlerine, aşılamadı. Ama unutulmasın. Tohum çatlamıştır, bir büyük uyanışın müjdesi duyulmuştur yıllar yılı susmuş, susturulmuş Bursa ovasından...

İSDEMİR'in, Otosan'ın, Tofaş'ın üstüne yazılıp çizilenlerin daha mürekkebi kurumadan Ankara'da 6 bin 641 belediye işçisi Sosyal Demokrat CHP'nin halk dalkavuğu Belediye Başkanı Dalokay'a karşı greve başladılar.

Demokratik mücadele yurdun dört bir köşesinde aralıksız sürüyor, halkımız demokratik haklarına inatla, ısrarla sahip çıkıyordu. Eskişehirde 350 DSİ işçisi uygulanmayan sözleşmelerini fiili direnişle uygulanır hale getiriyor, Keban Holding'in 114 işçisi zorla çalıştırılmak istendikleri resmi tatil gününde patronlara cevaplarını şartelleri aşağı basarak veriyorlardı.

18 Eylül günü Sosyal İş'in Ziraat Bankası'nın Ankara'daki merkez ve şubelerinde başlatmak istediği grev Sıkıyönetim Komutanlığınca yasaklandı. Kıbrıs olayları yüzünden ilan edilen sıkıyönetimin ilan ediliş amaçları dışında kullanılması demokratik güçler arasında haklı tepkilere yol açtı.

Ancak 17 Eylül günü sınıfımızın demokratik mücadelesi çok daha ağır bir saldırıya uğradı. Ülker Büsküvi Fabrikasında sendika seçme özgürlüklerini tanımayan ve kendilerini zorla AP güdümlü Tek Gıda İş Sendikasına bağlamak isteyen patrona karşı giriştikleri direniş toplum polisinin panzer tankları, copları ile ezilmek, kırılmak istendi. Yaka numaralarını çıkaran toplum polislerinin saldırısı sonunda işçiler yaralandı, göz altına alınıp sabahlara kadar karakollarda bekletildi. Ama direniş kırılamadı sürdü...

Aynı günlerde Denizcilik Bankası'na bağlı Deniz Nakliyat Anonim Şirketinin gemilerinde Ulaş İş Sendikası tarafından başlatılan grev bir anda tüm deniz emekçileri arasında yayıldı. Sıkıyönetim burada da işin içine girdi ve sıkıyönetim ilan edilen illerdeki deniz işçilerinin greve katılma isteklerini reddetti.

TARIM İŞÇİLERİ VE ÇAPA İŞ

Sanayi sektöründe işçi sınıfımızın demokratik ve ekonomik mücadelesi işte böylesine yaygınlaşarak, işte böylesine güçlenerek sürerken Adana'nın Erzin nahiyesinde, yıllardır sömürünün en ağırına maruz kalan, sabah ezanından, yatsı namazına kadar gülünç ücretlerle çalıştırılan Çukurova'nın pamuk işçileri, örgütlendikleri Çapa İş sendikası saflarında direnişe geçtiler. Sendikanın, tarım işkolunda bir kanunun bile bulunmayışı yüzünden kendi tesbit ettiği pamuk toplama ücretlerini vermeye yanaşmayan dev çiftliklerin, kapitalist tarım işletmelerinin patronlarına karşı direnişe geçen binlerce pamuk işçisi toplu olarak işi bıraktılar. Savcılar harekete geçti, Çapa İş Sendikasının aralarında Adana Şubesi başkanı Şemsettin Eser'in, ikinci Başkan Mahmut Sönmez'in, Sekreter Arif Vural'ın ve Ahmet Sönmez'in bulunduğu yedi yöneticisi tutuklandı. Ama yılların birikimi patlamıştı ve Çukurovalı yiğit toprak işçilerinin direnci kırılır cinsten değildi. Sonunda toprak beyleri, pamuk patronları boyun eğdiler. Çapa İş'te örgütlenen pamuk toplama işçileri, pamukları, kilosu 100 kuruştan aşağı taşımadılar. Sesi fazla duyulmadı belki, ama işçi sınıfımızın mücadelesinin bir dönemeci daha aşılmış ve tarım işçileri örgütlü olmanın gücünü kavramışlardı.

Eylül sonlarında direnişlerimiz, grevlerimiz aynı inanç ve kararlılıkla sürer, ekonomik mücadelemize yeni halkalar eklenirken patronlar da yeni yeni oyunlar planlıyor, hazırlıklara girişiyorlardı.

24 Eylül günü Gebze'deki AEG Eti, Omtaş, Sümerbank Yıldız Porselen fabrikalarında bin yirmi işçi greve başladı. İşverenlerin cevabı lokavt oldu. Grevleri sarı Türk İş yönetiyordu. Ancak yıllardan 1974'tü ve işçi sınıfımız artık mücadelesini sarı şebekelerin, sendika ağalarının ellerine bırakmayacak kadar bilinçliydi, uyanıktı. Türk İş'in bocalamaları, zigzagları sonuç vermedi ve her üç grev de tavizsiz yürümeye başladı.

Aynı gün sınıfımızın ekonomik mücadelesi yeni bir engelleme ile karşılaştı ve İzmir Sıkıyönetim Komutanlığı tam 6 grevi yasakladığını açıkladı.

Ama yurdun bir başka köşesinde, Erzincan'ın Kemaliye ilçesinde üç aydır ücretlerini alamayan maden işçileri ocakları terkettiler, Kamyon şoförleri de direnen arkadaşlarına katıldı, Patronlar ancak ödemedikleri ücretleri ödeyerek direnişi sona erdirebildiler, daha doğru bir deyimle Kemaliye'nin daha düne kadar her türlü sosyal haktan yoksun olarak, duvarlarından su sızan galerilerde çalıştırılan maden işçileri patronları dize getirmeyi başarıyorlardı.

TASAŞ: Manisa'da işçi sınıfının gür sesi..

ALYANAK POPÜLİZMİNE TOKAT

Ekim başlarında hükümet bunalımı bütün şiddetiyle sürüyor, sermaye partileri bizans pazarlıkları içinde çabalıyorken grevleri Kıbrıs olayları dolayısıyla ertelenen İzmir Belediye işçileri 7 Ekim günü yeniden greve başladılar. Belediye başkanı İhsan Alyanak'ın sahte bir halkçılıktan öte

hiç bir anlamı olmayan davranışları 2 bin 600 işçinin direnişini kırmaya yetmedi. Akgünlerin belediyesi, İzmir'i parti içi çekişmelerin kısır hesapları ile çöplüğe çevirirken Sıkıyönetim Komutanlığı bir kere daha işin içine girdi ve İzmir Belediye'sinin dize geleceği sırada grevi süresiz olarak erteledi.

Belediye işçileri bir başka etkenin araya girmesi ile başarılı direnişlerini sürdüremez duruma düşerlerken İstanbul'da devrimci bir geleneği yıllar yılı onurla sürdüren, sendika seçme özgürlüğü için verilen mücadelenin en sağlam kalelerinden birinde, Gıslaved'de gene grev davulu çalmaya, Gıslaved önlerinde gene halaylar çekilmeye başladı.

SENDİKA SEÇME ÖZGÜRLÜĞÜ VE TSİP

15 Ekim günü ise, Türkiye Sosyalist İşçi Partisi, referandum kampanyasını başlattı. TSİP, referandum kampanyasını başlatma kararını verirken konunun en küçük bir ertelemeye bile tahammülü olmadığını isabetle teşhis etmiş ve son aylarda patlak veren bütün işçi direnişlerinin temelinde sendika seçme özgürlüğünün yattığını belirtmişti.

Kimi çevelerin hatta adı ile riciye çıkmış bazı sendikaların ilgisiz kalmalarına rağmen TSİP'nin başlattığı referandum kampanyası kısa zamanda 19 sendika ve demokratik örgüt tarafından benimsendi. Kampanya gittikçe genişleyerek devam ediyor, TSİP'in Şişli, Kartal, Beykoz, Gaziosmanpaşa, Fatih ilçelerinde düzenlenen referandum toplantılarında gerek konuşmacı işçiler, gerekse TSİP yöneticileri konuyu enine boyuna ortaya koyuyor ve referandum'un ertelenemezliğini, kampanyanın başarıya ulaşana kadar sürmesinin gereğini belirtiyorlardı,

Ardından kampanya bütün yurt düzeyine yayılmaya başladı. TSİP il ve ilçe örgütlerinin bulunduğu bütün kentlerin duvarları «Referandum» afişleri ile donatılıyor, bir çok il ve ilçede düzenlenen toplantı ve yürüyüşlerle sendika seçme özgürlüğü mücadelesinin işçi sınıfı içinde daha bir kökleşmesi sağlanıyordu.

MANİSA'DA İŞÇİ SINIFI DAYANIŞMASI

Bu arada Manisa'da Tasaş Fabrikasının işçileri patronun baskısını protesto etmek amacıyla bir yürüyüş ve miting düzenlediler. İşçi sınıfı dayanışmasının en güzel örneklerinden biri o gün Manisa'da verildi. Turgutlu'dan, İzmir'den, Aliağa'dan, Salihli'den koşup gelen işçiler, devrimciler, Manisalı Tasaş işçileri ile birlikte yürüdüler. Manisa halkının da içtenlikle katıldığı miting alanında 3 bin kişiyi aşkın bir kalabalık toplanmıştı.

Ekim sonlarında ise İNSA işçileri bir başka demokratik direniş örneği veriyor ve *«gene sendika seçme özgürlüğü için»* direnişe geçiyorlardı. İşçilerin karşısında gene sarı Teksif vardı ve İNSA işçileri kararlı direnişleriyle gene başarıya ulaşmasını bildiler, İşten atılan 9 arkadaşları işe alındı ve Sabancı Holding'in dik kafalı patronları İNSA işçilerinin karşısında boyun eğmek zorunda kaldı.

Demokrasi ve bağımsızlık için!

İşçi sınıfının demokratik ve ekonomik mücadelesi yeni boyutlar kazanarak, zorlu dönemeçleri aşarak sürüp giderken teknik eleman odalarının, diğer demokratik derneklerin demokratik mücadelesi de gelişiyor ve genişliyordu.

Yan ödemelerle ilgili hükümet kararnamesi teknik elemanlara bir lütuf gibi yutturulmak istenirken Türkiye Mimar ve Mühendis Odaları Birliği (TMMOB) kararnameye şiddetle karşı çıkıyor ve onu «Anayasa aykırı» şeklinde değerlendiyordu. Bu arada Ağustos ayı başlarında önemli bir demokratik örgüt kuruluş hazırlıklarını tamamlıyor ve Tüm İktisatçılar Birliği çalışmalarına başlıyordu. Değerli bilimsel araştırmalarla demokrasi ve sosyalizm mücadelesine katkılarda bulunmayı amaçlayan Tüm İktisatçılar Birliği kuruluş bildirisinde «bilimin halkımızın demokratik ekonomik mücadelesine yararlı hale getirilmesini savunmaktayız» diyordu.

TÖB-DER eğitim sistemimizin bozukluklarını üstüne geleneksel eleştirilerini sürdürüyor. Öteyandan öğretmenler yurdun dört bir köşesinde gene binbir zulme, kahıra, güleye rağmen demokrasi mücadelesinin adsız erleri olmaya devam ediyorlardı. 25 Eylül günü ise bir başka öğretmen kuruluşu İLK-DER yayınladığı bir bildiri ile «memurlara sendika kurma özgürlüğünün tanınmasını» istedi,

TMMOB ise Eylül 1974'ün son günlerinde ABD yardımının kesilmesi ile ilgili olarak verdiği demeçte ABD emperyalizmini bir kere daha lanetledi ve tüm ikili anlaşmaların iptalini istedi. Teknik Eleman Odaları demokrasi mücadelesinde üstlendikleri görevler gereği bildiriler yayınlayarak, toplantılar düzenleyerek mücadelelerine devam ediyorlardı. 29 Eylül günü Makina Mühendisleri Odası antidemokratik baskıların artmasını kınadı, Ülker işçilerine yöneltilen baskıları protesto edip sendika seçme özgürlüğünün eksiksiz tanınmasını istedi. Ekim başlarında bir başka demokratik kuruluş, Tabibler Birliği, yüksek fiyatla ilaç satan firmalarla mücadeleye karar veriyor, Türkiye Eczacılar birliği ise ilaç zammına karşı çıkıyordu. Nitekim eczacılar bu amaçla bir protesto toplantısı düzenlemek istediler, ancak Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı bu mitinge de izin vermedi.